

1. redakcija

**LIMBAŽU NOVADA
ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2017. – 2023. GADAM**

28.07.2016.

LIMBAŽU NOVADA
DOME

SATURS

IEVADS	2
PROGRAMMĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI UN TERMINI	5
ESOŠĀS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS	8
1. Pašreizējās situācijas analīze pa nozarēm	12
1.1. Apdzīvojuma struktūra	12
1.2. Iedzīvotāji	15
1.3. Nodarbinātība	19
1.4. Uzņēmējdarbība	20
1.5. Tūrisms	23
1.6. Zeme un dabas resursi	25
1.7. Infrastruktūra un komunālā saimniecība	27
1.8. Izglītība	29
1.9. Kultūras nami un centri	33
1.10. Muzeji	35
1.11. Bibliotēkas	36
1.12. Sports	38
1.13. Sociālie pakalpojumi	41
1.14. Veselības aprūpe	42
1.15. Drošība	45
1.16. SVID analīze	46
2. Stratēģiskā daļa	53
2.1. Limbažu novada attīstības vīzija	53
2.2. Limbažu novada ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes	53
2.3. Limbažu novada vidēja termiņā prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi	54
2.4. Limbažu novada vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti	56
2.5. Limbažu novada Attīstības programmas saskaņotība	57
3. Rīcības plāns un Investīciju plāns 2017. – 2019. gadam	62
4. Pārskats par sabiedrības līdzdalību	62
5. Īstenošanas un uzraudzības kārtība	64

IEVADS

Limbažu novada attīstības programma (turpmāk tekstā – Attīstības programma) ir vidējā termiņa plānošanas dokuments 2017. – 2023.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa mērķu sasniegšanai.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta saskaņā ar Limbažu novada domes 2015.gada 26.novembra lēmumu “Par Limbažu novada attīstības programmas 2017. – 2023.gadam izstrādes uzsākšanu” (sēdes protokols nr.23, 34.§), ievērojot Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6. panta ceturrtās daļas un 10. panta un Teritorijas attīstības plānošanas likuma 12. panta pirmās daļas un 22. panta prasības par pašvaldības teritorijas attīstības programmas izstrādāšanu un īstenošanu, kā arī citus spēkā esošos normatīvos aktus.

Attīstības programmas izstrādes darba uzdevums un izpildes termiņi tika apstiprināti 2015. gada 26. novembrī, apstiprinot Attīstības programmas izstrādes uzsākšanu, bet precizēti 2016. gada 28. aprīlī ar Limbažu novada domes lēmumu Nr. 7 “Par Limbažu novada attīstības programmas 2017. – 2023. gadam darba uzdevuma precizēšanu”.

Attīstības programmas izstrādei tika izveidotas 6 darba grupas. Darba grupu nolikums tika apstiprināts ar Limbažu novada domes 12.01.2016. rīkojumu Nr. 8 “Par Limbažu novada Attīstības programmas izstrādes darba grupu nolikumu”, grozījumi veikti ar 03.05.2016. rīkojumu Nr. 4-1.1/16/142 “Par grozījumu veikšanu 12.01.2016. rīkojumā Nr. 8 ”Par Limbažu novada Attīstības programmas izstrādes darba grupas nolikumu””. Darba grupu dalībnieki tika apstiprināti ar Limbažu novada domes 29.01.2016. rīkojumu Nr. 4-1.1/16/27 “Par Limbažu novada attīstības programmas izstrādes darba grupu sastāvu”, grozījumi izdarīti 03.05.2016. rīkojumā Nr. 4-1.1/16/141 “Par grozījumu veikšanu 29.01.2016. rīkojumā Nr. 4-1.1/16/27 “Par Limbažu novada Attīstības programmas izstrādes darba grupu sastāvu””.

Attīstības programma tika izstrādāta, ņemot vērā Nacionālo attīstības plānu, Rīgas plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, Limbažu novada teritorijas plānojumu un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kuriem robežojas Limbažu novads.

Attīstības programmas izstrādes ietvaros laikā no 24. februāra līdz 14. martam tika organizēta iedzīvotāju aptauja, kuras mērķis bija noskaidrot Limbažu novada iedzīvotāju viedokli par novada attīstības iespējām, problēmām un iespējamiem risinājumiem, kā arī sagatavot priekšlikumus Attīstības programmas izstrādei.

Izstrādājot Attīstības programmu, tika ievēroti šādi principi^{1,2}:

- *ilgtspējīgas attīstības princips* - tagadējām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi un līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionāli izmanto dabas, cilvēku un materiālos resursus, saglabā un attīsta dabas un kultūras mantojumu;
- *interesešu saskaņotības princips* - saskaņo dažādas intereses un ievēro attīstības plānošanas dokumentu pēctecību, nodrošina, lai tie nedublētos;
- *līdzdalības princips* - visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties attīstības plānošanas dokumenta izstrādē;
- *sadarbības princips* - valsts un pašvaldību institūcijas sadarbojas, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;
- *finansiālo iespēju princips* - izvērtē esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākus risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanai nepieciešamajām izmaksām;
- *atklātības princips* - attīstības plānošanas process ir atklāts, un sabiedrība tiek informēta par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;
- *uzraudzības un novērtēšanas princips* - attīstības plānošanā un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanā visos pārvaldes līmeņos tiek nodrošināts to ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem;
- *subsidiaritātes princips* - politiku īsteno tā valsts vai pašvaldības institūcija, kura atrodas pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem, un attiecīgie pasākumi tiek efektīvi īstenoti pēc iespējas zemākā pārvaldes līmenī;
- *attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādes sasaistes princips* - politiku plāno pirms normatīvā akta izdošanas un, izstrādājot normatīvos aktus, ņem vērā attīstības plānošanas dokumentus;
- *līdzsvarotas attīstības princips* - politiku plāno, sabalansējot atsevišķu valsts teritoriju attīstības līmeņus un tempus;
- *aktualitātes princips* - attīstības plānošanas dokumentus aktualizē atbilstoši situācijai;

¹ Likums „Attīstības plānošanas sistēmas likums”, spēkā no 01.01.2009.

² Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī, 03.12.2014.

- *dokumentu saskaņotības princips* - pieņemot attīstības plānošanas dokumentu vai izdarot grozījumus šādā dokumentā, nodrošina izmaiņu veikšanu arī citos saistītajos dokumentos un normatīvajos aktos, ievērojot tiesiskās paļāvības principu.

Attīstības programmas izstrādes galvenais **mērķis** ir noteikt vietējās pašvaldības attīstības vidēja termiņa prioritātes un mērķus, norādīt veicamos uzdevumus, rīcības, investīcijas, projektus pašvaldības ilgtspējīgai un līdzsvarotai sociāli ekonomiskās attīstības veicināšanai.

Attīstības programmas galvenie **uzdevumi**:

1. Noskaidrot esošo situāciju un vispārējās attīstības tendences Limbažu novadā;
2. Noteikt Limbažu novada teritorijas attīstības prioritātes, mērķus un uzdevumus;
3. Izveidot Limbažu novada attīstības rīcības plānu, investīciju plānu, veicamos pasākumus un projektus.

Attīstības programma ietver:

1. Pašreizējās situācijas raksturojumu un analīzi – attīstības tendences, problēmas un izaugsmes resursus;
2. Stratēģisko daļu – vidēja termiņa prioritātes un rīcības virzienus;
3. Rīcības plānu un investīciju plānu – rīcība un investīcijas triju gadu periodam;
4. Pārskatu par sabiedrības līdzdalību;
5. Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtību .

Informācijas iegūšanai izmantoti pašvaldības dati, speciālistu sagatavotā informācija, institūciju apkopotie dati, interneta resursi, kā arī pieejamie plānošanas dokumenti. Attīstības programmas izstrādē ņemti vērā darba grupu, pašvaldības speciālistu, vadības, deputātu un sabiedrības viedoklis.

PROGRAMMĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI UN TERMINI

CSP – Centrālā statistikas pārvalde
ERAF - Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES – Eiropas savienība
ESF – Eiropas Sociālais fonds
EUR – eiro
g. - gads
g.t. - gadu tūkstoši
GNP – Gaujas Nacionālais parks
gs. – gadsimts
ha – hektāri
IAS - Ilgtspējīgas attīstības stratēģija
iedz. – iedzīvotāji
IKT - informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IT – informācijas tehnoloģija
IZM - Izglītības un zinātnes ministrija
km – kilometri
km² - kvadrātkilometri
KPP - Konkurētspējas paaugstināšanas pasākumi
LAD – Lauku atbalsta dienests
LEADER - mērķtiecīgas un savstarpēji koordinētas aktivitātes lauku attīstības veicināšanai.
LGB – Limbažu Galvenā bibliotēka
m² – kvadrātmetri
m³ – kubikmetri
MK – ministru kabinets
NVA - Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO – Nevalstiskās organizācijas
piem. – piemēram
PIKC - Profesionālās izglītības kompetences centra
RPR - Rīgas plānošanas reģions
skat. – skatīt
SVID – stipro un vājo pušu, iespēju un draudu analīze
t. sk. – tai skaitā
TIC – tūrisma informācijas centrs
tūkst. - tūkstotis
u.c. – un citi
u.tml. – un tamlīdzīgi
VID – Valsts ieņēmumu dienests
VISC - Valsts izglītības satura centrs
VRAA - Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VZD – Valsts zemes dienests
ZBR - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts

Attīstības plānošana – principu, mērķu un to sasniegšanai nepieciešamās rīcības izstrāde nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību.

Attīstības programma – vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts pasākumu kopums ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Bezdarba līmenis - bezdarbnieku skaits darbaspējas vecumā iedzīvotāju kopskaitā.

Iedzīvotāju dabiskais pieaugums - starpība starp attiecīgajā periodā piedzimušo un mirušo skaitu.

Ilgspējīgas attīstības stratēģija – ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, mērķi, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva.

Informālā izglītība - izglītība, ko iegūst (netīši vai netieši) mācoties ikdienas situācijās (darbā, ģimenē, atpūtā), klausoties radio, skatoties TV, lasot grāmatas, apgūstot zināšanas pašmācības ceļā u. tml., par to nav paredzēts sertifikācijas dokuments.

Investīciju plāns – attīstības programmas rīcības plāna sastāvdaļa laika posmam vismaz līdz 3 gadiem, kuru apstiprina pašvaldība. Investīciju plānu var aktualizēt katru gadu.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeogrāfiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Klāsteris - noteiktā ģeogrāfiskā teritorijā izvietoti vienas nozares savstarpēji saistīti uzņēmumi, pētniecības centri, universitātes un asociētās institūcijas, ko vieno kopējs tirgus, tehnoloģijas, zināšanas, piegādātāji, darbinieki un atbalstošās organizācijas.

Monitorings – regulāra novērošana, vērtēšana un pārskats par rīcībām un pārmaiņām attīstības programmas īstenošanā.

Natura 2000 teritorija - Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidots uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas.

Prioritāte – teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm.

Projekts - pasākumu kopums, kas veicams noteiktu mērķu sasniegšanai noteiktā laika periodā ar iepriekš noteiktiem, materiāliem un cilvēku resursiem.

Rīcības plāns – attīstības programmas sadaļa, kas ietver konkrētu pasākumu kopumu un investīciju plānu attīstības programmā noteikto uzdevumu īstenošanai.

Rīcības virzieni – konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai.

Stratēģiskais mērķis - koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīziju sasniegšanu, un kas kalp par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai.

Stratēģiskā daļa – attīstības programmas sadaļa, kurā definē plānošanas reģiona/pašvaldības vidēja termiņa prioritātes un izvirza uzdevumus to īstenošanai.

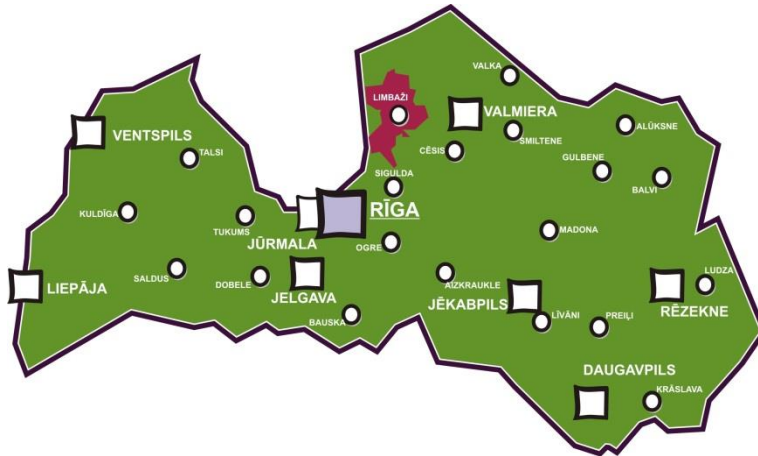
Uzdevumi – iniciatīvu un rīcību kopums, kas ir izvirzīti noteikto rīcības virzienu sasniegšanai. Tie ir skaidri definēti, izmērāmi un pārbaudāmi.

Vīzija – lakonisks ilgtermiņa nākotnes redzējums, kas vienlaikus parāda teritorijas unikālās vērtības.

ESOŠĀS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS

Ģeogrāfiskais novietojums

Limbažu novads atrodas Vidzemes ziemeļrietumos. Ģeogrāfiski novada lielākā teritorijas daļa atrodas Viduslatvijas un Piejūras zemienē, nedaudz arī Idumejas augstienē. Limbažu novads robežojas ar Saulkrastu novadu DR, Salacgrīvas novadu R, Alojas novadu Z, ar Kocēnu un Pārgaujas novadiem A, kā arī ar Krimuldas un Sējas novadiem D.

Attēls Nr. 1 Novada novietojums Latvijas Republikā

Teritorija

Novadu veido 7 pagasti un Limbažu pilsēta. Kopējā teritorijas platība ir 1170 km². Teritorijas ziņā novadā kā lielākās iekļaujas Limbažu pagasta teritorija (228 km²), Viļķenes pagasta (224,6 km²), kā mazākās Vidrižu pagasta (102,6 km²), Katvaru pagasta (125 km²) teritorija. Administratīvā centra attālums līdz Rīgai – 87 km, līdz Valmierai – 46 km, līdz Cēsīm – 46 km, līdz Igaunijas robežai – 62 km.

Teritorijas attīstība

Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA) aprēķina teritorijas attīstības līmeņa indeksus, kurš Limbažu novadam pēc 2014.gada datiem ir -0,113, starp 110 Latvijas novadiem atrodami 46. vietā. Salīdzinot ar blakus novadiem, tas ir augstāks kā Alojas (-0,719) novadam, bet zemāks kā pārējiem - Salacgrīvas (0,124), Saulkrastu (0,621), Sējas (0,664), Krimuldas (0,505) un Kocēnu (0,001) novadiem. Rīgas plānošanas reģiona attīstības līmeņa indekss ir 0,932³.

Iedzīvotāji

Iedzīvotāju skaits pēc Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes datiem 2016.gada 1. janvārī ir 18094. Novadā ir dažāds iedzīvotāju telpiskais izvietojums (sadalījums pa

³ Valsts reģionālās attīstības aģentūras dati par teritorijas attīstības indeksa vērtībām pēc 2014.gada datiem.

pagastiem) – Limbažu pilsētā deklarēti 7805 iedz., Limbažu pagastā - 2318 iedz., Katvaru pagastā - 1256 iedz., Pāles pagastā - 769 iedz., Skultes pagastā - 2098 iedz., Umurgas pagastā - 1135 iedz., Vidrižu pagastā - 1431 iedz., Viļķenes pagastā - 1282 iedz.⁴

Limbažu novada iedzīvotāju dzimuma struktūra: vīrieši – 8732; sievietes – 9362⁵. Vecuma struktūra: līdz darbaspējas vecumam – 2525 (14 %); darbaspējas vecumā – 11533 (64 %); virs darbaspējas vecuma – 4036 (22 %) ⁶.

Etniskais sastāvs: latvieši – 16099 (89,0%); krievi – 1073 (6 %) un citas tautības – 922 (5 %) ⁷.

Zemes resursi

50% novada teritorijas aizņem meži, 34% - lauksaimniecībā izmantojamā zeme, 6% - purvi, 4% - ūdeņi, 2% - zeme zem ceļiem, 1% - zeme zem ēkām un pagalmiem, 1% - krūmāji, 2% - pārējās zemes⁸.

Dabas resursi

Novada teritorija ir bagāta ar valsts aizsargājamām dabas teritorijām – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts (ZBR), 10 dabas liegumi, dabas pieminekļi - 2 aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi, 1 aizsargājamois ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, 1 aizsargājamā aleja, aizsargājamie koki (dižkoki) un mikroliegumi.

Limbažu novadā ir īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas starptautiskajā Natura 2000 sarakstā.

Novads bagāts ar ezeriem, mākslīgi veidotiem ūdensobjektiem (dīķiem), upēm. Limbažu novada administratīvā teritorija robežojas ar Rīgas jūras līča piekrasti 5,8 km garumā. Lādes pusē (Limbažu pag.) unikāla dabas vērtība ir viens aiz otra sarindojušies Skujas, Auziņu, Mazezers, Dziļezers, Bruņķītis un Riebezers – Jumpravmuižas ezeru virkne.

Transporta infrastruktūra

Teritoriju šķērso valsts galvenais autoceļš A1 (E67) Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži), 6 valsts reģionālie autoceļi P9 Ragana – Limbaži (var nokļūt uz valsts galveno autoceļu A2 Rīga – Sigulda – Igaunijas robeža (Veclaicene) un A3 - Inčukalns - Valmiera - Igaunijas robeža (Valka)), P11 Kocēni – Limbaži – Tūja (var nokļūt uz Valmieru, kā arī uz Rīgas jūras līča piekrasti), P12 Limbaži – Salacgrīva, P13 Limbaži – Aloja un P14 Umurga – Cēsis – Līvi, P53 Limbaži – Dūci, kā arī 30 valsts vietējie autoceļi un pašvaldības ceļi un

⁴ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par deklarētajiem iedzīvotājiem pašvaldībā (pagastu daļījumā) uz 01.01.2016.

⁵ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par dzimuma struktūru pašvaldībā uz 01.01.2016.

⁶ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par darbaspējas vecuma struktūru pašvaldībā uz 01.01.2016.

⁷ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par nacionālo sastāvu uz 01.01.2016.

⁸ Valsts zemes dienesta dati par zemes sadalījumu pa zemes lietošanas veidiem uz 01.01.2016.

ielas. Limbažu novada teritoriju šķērso stratēģiskas (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija Rīga – Skulte.

Izglītība

Limbažu novada izglītības sistēmā ir 10 pirmsskolas izglītības iestādes, no kurām 6 ir patstāvīgas pirmsskolas izglītības iestādes (3 no tām ir Limbažu pilsētā) un 4 ir lauku pamatskolu struktūrvienības, 1 sākumskola, 1 novada ģimnāzija, 1 vidusskola ar Limbažu jauniešu un pieaugušo vakara maiņu struktūrvienību, 5 lauku pamatskolas, 1 speciālās izglītības internātpamatskola, 1 Profesionālās izglītības kompetences centra Rīgas valsts tehnikuma Limbažu teritoriālā struktūrvienība, 3 profesionālās ievirzes pamatskolas (Limbažu mūzikas skola, Limbažu mākslas skola, Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skola), 1 interešu izglītības iestāde Limbažu bērnu un jauniešu centrs, 1 atbalsta izglītības iestāde Limbažu Konsultatīvais bērnu centrs.

Kultūra

Kultūras un atpūtas pasākumi norisinās kultūras namos Limbažu pilsētā, Pāles pagastā, Katvaru pagasta Pociemā, Umurgas pagastā, Viļķenes pagastā, Skultes kultūras integrācijas centrā Mandegās, sporta un kultūras centrā „Vidriži”, sabiedriskā centrā „Bīriņi” un sabiedriskā centā „Lādes Vītolī” kā arī Teātra mājā Limbažos.

Novadā darbojas 15 akreditētas publiskās bibliotēkas un Limbažu Galvenās bibliotēkas struktūrvienība – Bērnu literatūras centrs.

Limbažu novadā atrodas 5 muzeji - Limbažu muzejs, Pāles novadpētniecības muzejs, Bārdus dzimtas muzejs „Rumbiņi”, Emīla Melngaiļa Vidrižu novadpētniecības muzejs un Ķirbižu vides izglītības centra Meža muzejs.

Sports

Limbažu novadā ir plašas sporta tradīcijas, attīstīta sporta infrastruktūra – darbojas Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skola, pašvaldības aģentūra “ALDA”, Olimpiskā centra „Limbaži” sporta komplekss ar airēšanas bāzi un sporta halli, Limbažu 3. vidusskolas sporta zāle. Sporta bāzes ir Pāles pagastā, Vidrižu pagastā, Viļķenes pagastā, Umurgas pagastā.

Veselība un sociālā aizsardzība

Primārās un sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus sniedz SIA "Limbažu slimnīca", kas ir vadošā veselības aprūpes iestāde novadā. Primārās veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina SIA "Vidrižu doktorāts"(pieejami ģimenes ārsta un zobārstniecības pakalpojumi), ģimenes ārstu un ārstu - speciālistu prakses teritoriālajās vienībās.

Sociālos pakalpojumus, sociālās palīdzības un sociālā darba pakalpojumus novadā nodrošina un organizē Limbažu novada Sociālais dienests, kura struktūrā darbojas Sociālā darba nodaļa, Bērnu un ģimenes atbalsta nodaļa un Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa. Novadā darbojas arī veco ļaužu mītne „Cerība”, pansionāts „Pērle” un bērnu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Umurga”. Limbažu slimnīcas bijušajās virtuves telpās darbojas zupas virtuve.

Ekonomika

Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa pašvaldības budžetā vidēji uz 1 iedzīvotāju 2015.gadā bija 409,54 EUR.

Limbažu novadā bezdarba līmenis ir augstāks nekā vidēji valstī. 2015. gada 31. decembrī tas bija 7,8% no ekonomiski aktīvajiem novada iedzīvotājiem (valstī – 6,6%)⁹.

Raksturīgākās ekonomikas nozares Limbažu novadā ir būvniecība, koka un karkasa māju ražošana, mežizstrāde un koksnes pārstrāde, lauksaimniecība, pārtikas ražošana un pārstrāde, tirdzniecība, tūrisms, ceļu būve, transporta pakalpojumi.

Pašvaldības darbība

Pašvaldība ir realizējusi un turpina realizēt vairākus no pašvaldības budžeta, ES un citu finanšu instrumentu līdzfinansētus projektus: pirmsskolas izglītības iestāžu renovācija, izglītības iestāžu energoefektivitātes paaugstināšana, labiekārtošana, materiāli tehniskās bāzes uzlabošana, tūrisma infrastruktūras uzlabošana, autoceļu rekonstrukcija, satiksmes drošības uzlabošana, sporta haļļu un kultūras informācijas centru celtniecība, rekonstrukcija un labiekārtošana, ūdenssaimniecības un siltumapgādes attīstība.

Katru gadu pašvaldība piešķir kopā vairāk nekā 100000 EUR tādām atbalsta programmām kā NVO un iedzīvotāju grupu projektu konkurss, komercdarbības uzsākšanas projektu konkurss, Limbažu vēsturiskā centra ēku sakārtošana un daudzīvokļu māju energoefektivitātes paaugstināšana un tām piesaistīto zemes gabalu labiekārtošana, konkursi “Sakoptākā sēta” un “Ziemassvētku rotājumi pilsētas un pagasta centros”. Pie šīm programmām pieskaitāms arī atbalsts kultūras projektiem un amatiermākslas kolektīviem, kā arī atbalsts augstiem sasniegumiem sportā un sporta aktivitātēm.

Novada pamatbudžeta ieņēmumi 2015.gadā – 16 501 327 EUR, bet izdevumi 18 400 622 EUR. Speciālā budžeta ieņēmumi 2015.gada bija 667 954 EUR, bet izdevumi 699 922 EUR.¹⁰

⁹ Nodarbinātības valsts aģentūras dati uz 31.12.2015

¹⁰ Limbažu novada pašvaldības dati par 2015. gada budžetu.

1. Pašreizējās situācijas analīze pa nozarēm

1.1. Apdzīvojuma struktūra

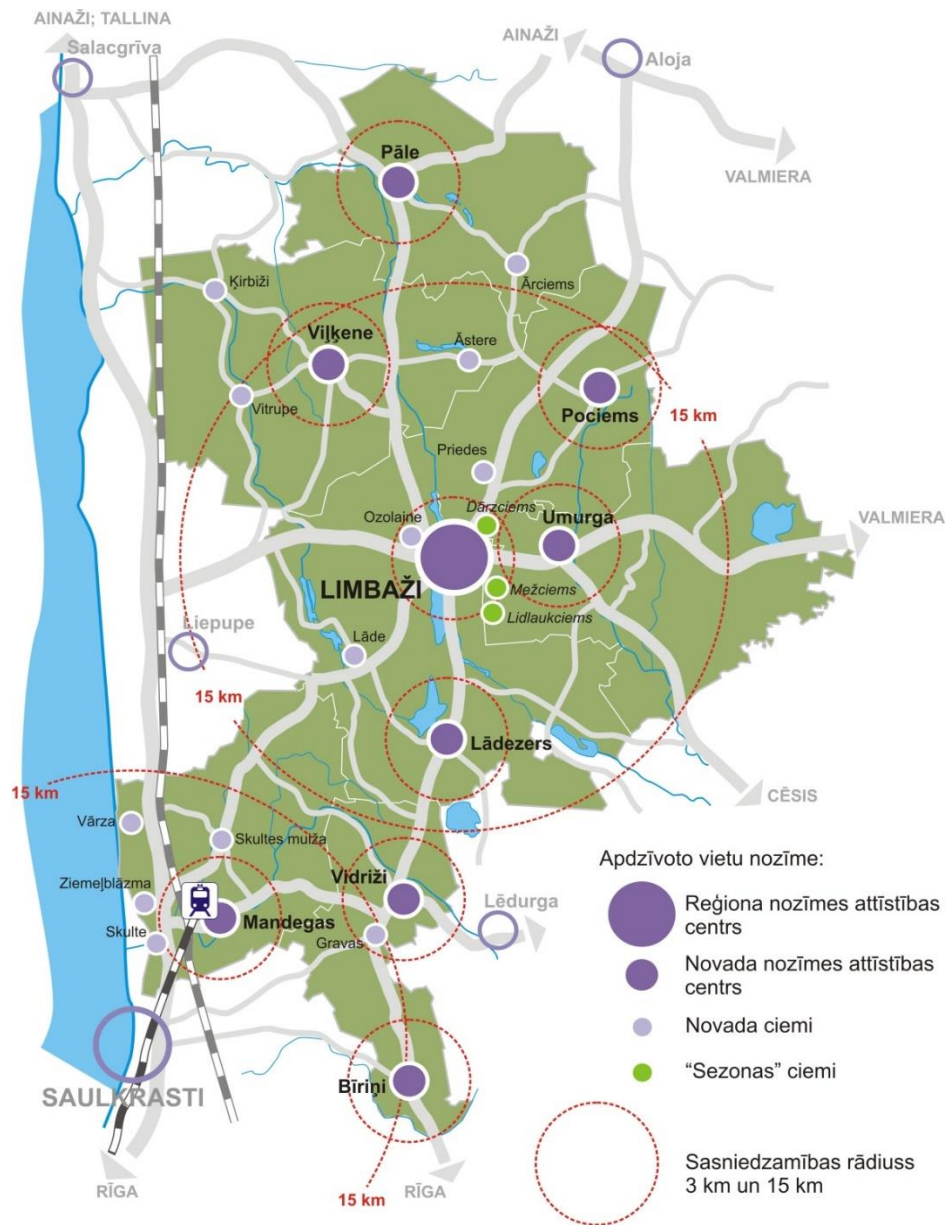
Limbažu novads atrodas sen apdzīvotā teritorijā, kura apdzīvojumam ilgstoši piemita izkļiedēta telpiskā struktūra. Tā izveidojusies 20. gs. otrajā pusē, un tās veidošanās priekšnosacījumus radīja administratīvas vienības – Limbažu rajona ar centru Limbažos - izveidošana 1950. gadā un padomju varas īstenotā apdzīvojuma veidošanas politika, kas paredzēja lauku iedzīvotāju koncentrāciju hierarhiski savstarpēji pakārtotos ciemos un pilsētās, t.i. centriskas apdzīvojuma struktūras izveidi.

Mērķtiecīgā apdzīvojuma pārveides politikas īstenošanas procesā Limbažu novadā periodā no 1960. - 1990. gadam no jauna izbūvēti lauku ciemi Lādezers (Ausma), Ozolaine, kā arī kardināli palielināta citu jau pirms padomju laika pastāvējušu lauku apdzīvoto vietu kapacitāte, piem., Pāle, Viļķene, Umurga, Pociems. Līdz 90-ajiem gadiem izveidojusies apdzīvojuma telpiskā struktūra nav izteikti mainījies, neturpinās lauku ciemu būvniecības forsēšana, nav arī plaši izvērsusies viensētu atjaunināšana vai jaunbūve.

Apdzīvoto vietu izvietojumu Limbažu novadā nosaka vēsturiski izveidotā struktūra, ko ir ietekmējuši ģeogrāfiskie faktori, ar tiem saistītās ūdeņu un zemes, tostarp Rīgas jūras līča piekrastes, izmantošanas iespējas, kā arī galveno satiksmes koridoru novietojums. Novada ģeogrāfiskais stāvoklis nodrošina tā veiksmīgu saikni gan ar Rīgu kā reģiona centru, gan ar blakus esošajiem novadiem un tuvākajiem apdzīvojuma attīstības centriem - Valmieru, Cēsīm, Siguldu. Apdzīvojuma struktūra veidojas vienmērīgi policentriska ar skaidri iezīmētu centru – Limbažu pilsētu. Daļa Limbažu novada teritorijas – Skultes pagasts - izvietojas arī Rīgas jūras līča piekrastē. Valsts autoceļš A1 (E 67) Rīga (Baltezers) – Igaunijas robeža (Ainaži) nosacīti nodala Skultes pagasta daļu. Skultes pagasta teritorija, kas atrodas Rīgas jūras līča piekrastē, ir vēsturiski izveidojusies kā vasarnīcu teritorija Rīgas iedzīvotājiem, tādējādi šai vasarnīcu daļai ir izteikts Rīgas pilsētas tieces virziens.

Limbažu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. - 2030. gadam tiek noteikti attīstības centru līmeņi (skat. attēlu Nr.2):

- 1) Reģiona nozīmes attīstības centrs;
- 2) Novada nozīmes attīstības centrs ;
- 3) Novada ciemi;
- 4) „Sezonas” ciemi.

Attēls Nr. 2
Limbažu novada apdzīvoto vietu attīstības centri

Reģiona nozīmes attīstības centrs un novada administratīvais centrs ir Limbažu pilsēta - apkārtējās teritorijas apkalpes un novada centrs, kurā ir koncentrējušies liela daļa novada nozīmes sabiedriskie un sociālie objekti un valsts nozīmes iestādes. Limbažu pilsēta ir uzskatāma par Limbažu novada apdzīvojamības galveno atbalsta punktu, kur tiek nodrošināts pilns pakalpojumu spektrs gan pilsētas iedzīvotājiem, gan novada iedzīvotājiem, kā arī tā ir uzskatāma par galveno tūrisma mezgla punktu novadā. Limbažu pilsēta vienlaicīgi ir arī būtiska Rīgas reģiona telpiskās struktūras sastāvdaļa.

Novada nozīmes attīstības centri un novada ciemi noteikti pašvaldības IAS, ņemot vērā esošo un plānoto pakalpojumu apjomu apdzīvojamības līmenī, līdz šim veiktos

ieguldījumus, noslogojumu, transporta nodrošinājumu, finanšu resursu pieejamību, pakalpojuma kvalitāti un demogrāfiskās tendences. *Novada nozīmes attīstības centri*, kas pilda atbalsta funkcijas: Pociems, Ozolaine, Lādezers, Pāle, Mandegas, Skulte, Umurga, Viļķene, Vidriži, Bīriņi.

Novada ciemi, t.sk., atsevišķas dārzkopības sabiedrības, kam noteikts ciema statuss un robežas – Priedes, Lāde, Ārciems, Skultes muiža, Vārza, Ziemeļblāzma, Gravas, Āstere, Ķirbiži, Vitrupe.

„Sezonas” ciemi – Dārzciems, Mežciems, Lidlaukiems (Umurgas pagastā). Novadā ir arī viensētu grupas un viensētas. “Sezonas” ciemiem, viensētu grupām un viensētām netiek noteikts apdzīvotās vietas statuss un robežas.

Limbažu novada apdzīvojamā struktūras attīstībā iezīmējamie šādi principi¹¹:

1. Vēsturiskās apdzīvojamā struktūras saglabāšana;
2. Vienmērīga un policentriska apdzīvoto vietu struktūras attīstība;
3. Hierarhiski sakārtota apdzīvojamā struktūra ar apdzīvotu vietu atbilstošu funkciju nodrošinājumu;
4. Iedzīvotāju un komerciālo aktivitāšu koncentrēšana apdzīvotajās vietās;
5. Specifiskās lauku apdzīvojamā struktūras saglabāšana ārpus blīvi apdzīvotām vietām;
6. Jutīgās dabas vides saglabāšana neskartā veidā neparedzot tur apbūves iespējas;
7. Vienmērīgas pārejas izveide starp blīvi apdzīvotām vietām un izteiktām lauku teritorijām.

Limbažu novadā ir paredzēts saglabāt un veidot zemākā līmeņa centrus - ciemus to vēsturiskajās vietās, nav paredzēta jaunu ciemu veidošana. Sarūkošā iedzīvotāju skaita dēļ virknē ciemu ir samazinājies iedzīvotāju skaits un samazinājies piedāvāto pakalpojumu apjoms. Limbažu novada teritorijas plānojumā 2012.-2024. gadam ir izvērtēta esošo ciemu kā zemākā līmeņa centru pastāvēšanas nepieciešamība. Pārvērtējot daudzo ciemu pastāvēšanas lietderību, funkcionālo nodrošinājumu un tieces areālu, iespējams identificēt un stiprināt novada apdzīvojamā struktūrā būtiskākos mezglu punktus, paredzot tajos iespējas papildus darba vietu radīšanai un atbilstoša pakalpojumu spektra nodrošinājumam. Vājākajos novada apdzīvojamā struktūras punktos iespēju robežās ir saglabājams esošais pakalpojumu un darbavietu nodrošinājums.

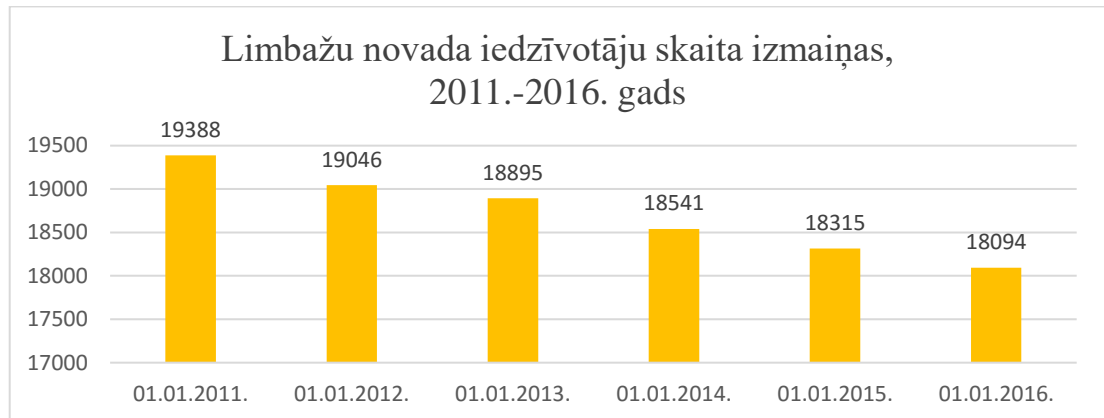
¹¹ Limbažu novada teritorijas plānojums 2012.-2024.gadam

1.2. Iedzīvotāji

Kopumā Rīgas plānošanas reģions, kurā iekļaujas arī Limbažu novads, koncentrē 47 % no Latvijas iedzīvotājiem. Pēc iedzīvotāju skaita Limbažu novads ir astotais lielākais novads no 30 novadiem RPR.

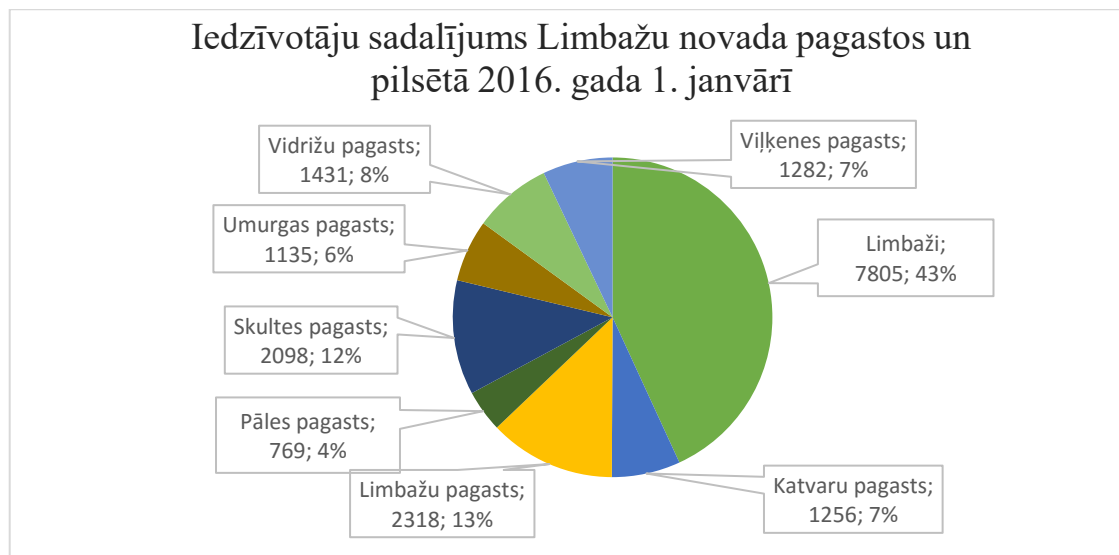
Iedzīvotāju skaits Limbažu novadā ir 18 094¹². Kā redzams attēlā Nr.3, pēdējos gados notiek iedzīvotāju skaita samazināšanās.

Attēls Nr.3

Iedzīvotāju skaits novada teritorijā variē no 769 iedzīvotājiem Pāles pagastā līdz 7805 Limbažu pilsētā.¹³ 43% Limbažu novada teritorijā deklarēto iedzīvotāju dzīvo Limbažu pilsētā. Otra vairāk apdzīvotā teritorija ir Limbažu pagasts, kur uzturas 13% iedzīvotāji (skat. attēlu Nr. 4).

Attēls Nr. 4

¹² Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par deklarētajiem iedzīvotājiem uz 01.01.2016.

¹³ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati par Latvija iedzīvotāju skaitu pašvaldībās uz 01.01.2016.

Kopējais iedzīvotāju skaits kopš 2011.gada Limbažu novadā samazinājies par 1294 jeb 6,7%. Vislielākais samazinājums ir Vidrižu un Viļķenes pagastos – 9,4%, mazākais – Skultes pagastā – 0,4% (skat. tabulu Nr.1).

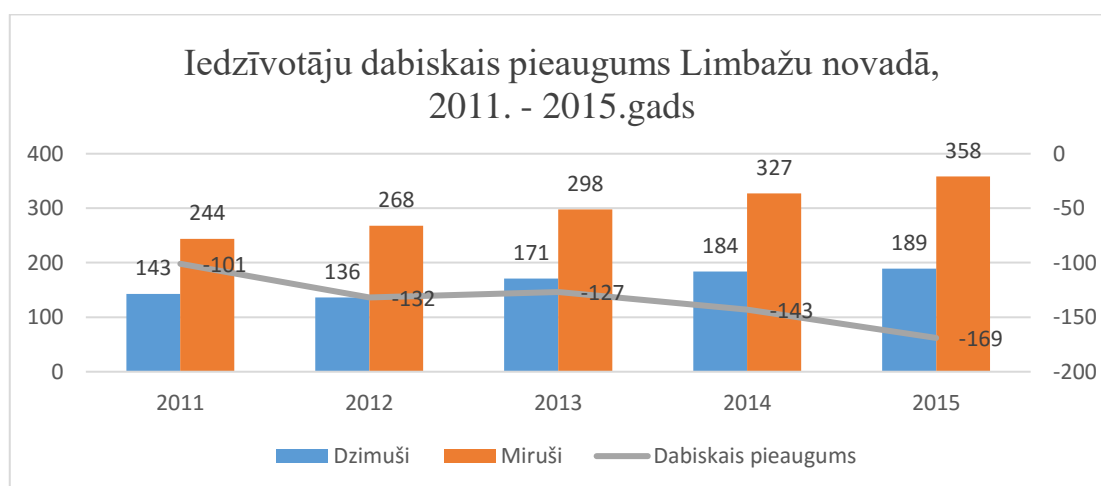
Tabula Nr.1

Limbažu novada iedzīvotāju skaits pa teritorijām, 2011.-2016.gads¹⁴

	01.01.2011.	01.01.2012.	01.01.2013.	01.01.2014.	01.01.2015.	01.01.2016.
Limbaži	8406	8229	8186	8022	7957	7805
Katvaru pagasts	1351	1307	1310	1280	1254	1256
Limbažu pagasts	2492	2455	2394	2390	2355	2318
Pāles pagasts	831	816	821	803	782	769
Skultes pagasts	2107	2118	2103	2069	2058	2098
Umurgas pagasts	1206	1191	1181	1149	1140	1135
Vidrižu pagasts	1579	1554	1536	1498	1462	1431
Viļķenes pagasts	1416	1376	1364	1330	1307	1282
Kopā	19388	19046	18895	18541	18315	18094

Iedzīvotāju skaita samazinājuma galvenais cēlonis ir migrācija uz valsts galvaspilsētu un citām lielākajām pilsētām izglītības iegūšanas un darba meklējuma nolūkos. Lai gan dzimstība pēdējos gados ir pieaugusi¹⁵ (skat. attēlu Nr.5.), mirstība joprojām ir augsta un līdz ar to iedzīvotāju skaits samazinās, neņemot vērā izbraukšanu no valsts vai migrēšanu uz citu pašvaldību. Tā kā mirstības rādītāji ir augstāki par dzimšanas, līdz ar to dabiskais pieaugums ir negatīvs.

Attēls Nr.5

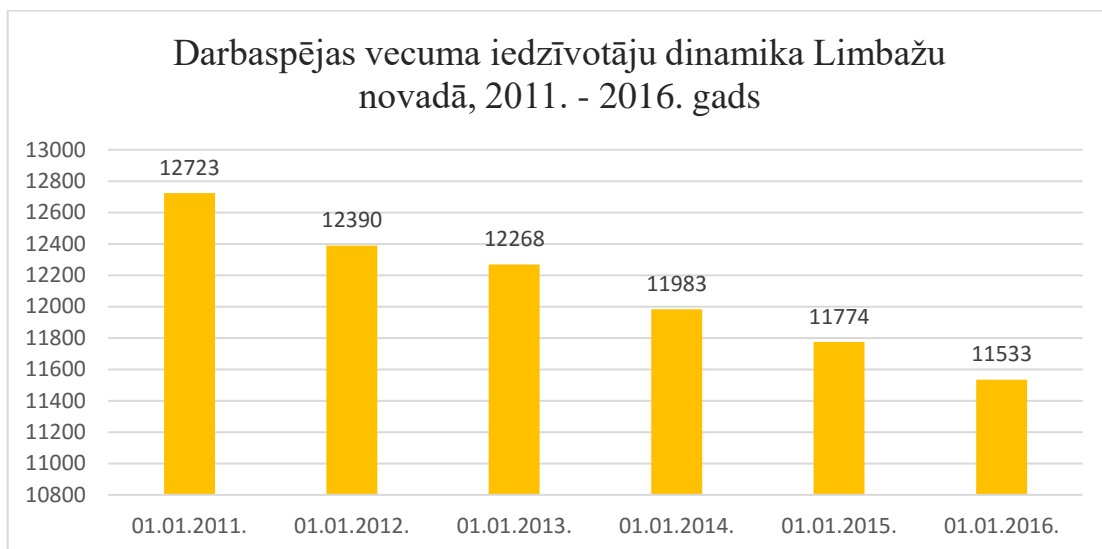

¹⁴ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par deklarētajiem iedzīvotājiem pašvaldībā (pagastu dalījumā) no 01.01.2011. - 01.01.2016.

¹⁵ Limbažu novada Dzimtsarakstu nodaļas dati, 2011. – 2015. g.

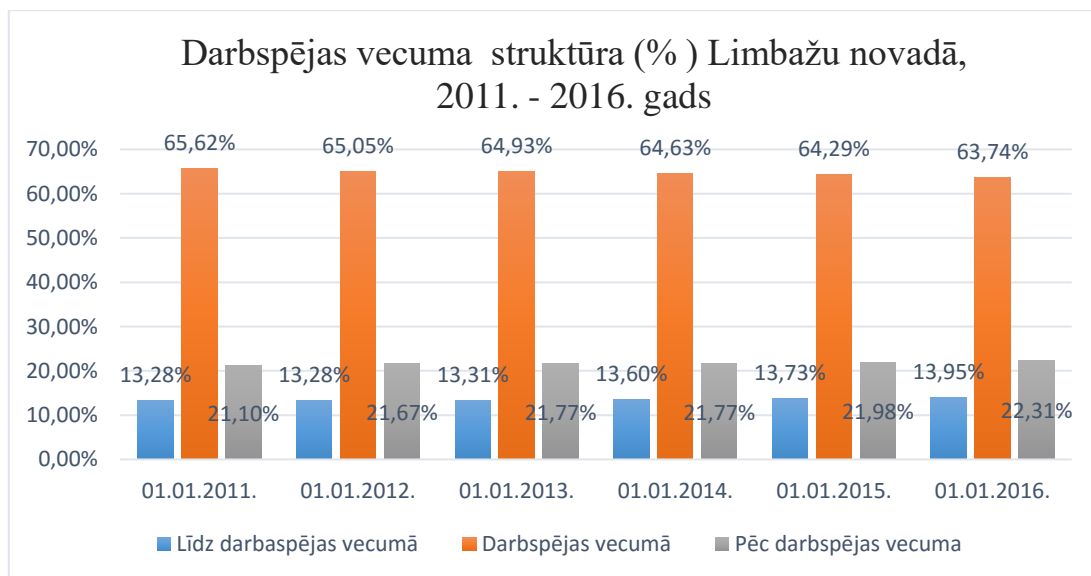
Attēlā Nr. 6 redzama darba spējas vecuma iedzīvotāju skaita dinamika Limbažu novadā, kas parāda, ka darbaspējas vecuma iedzīvotāju skaits samazinās.¹⁶

Attēls Nr.6

Darbaspējīgie iedzīvotāji noveco un pāriet pensionāru statusā, kā arī izceļo no novada. Arī jaunieši izceļo no novada un valsts¹⁷ (skat. attēlu Nr.7).

Attēls Nr.7

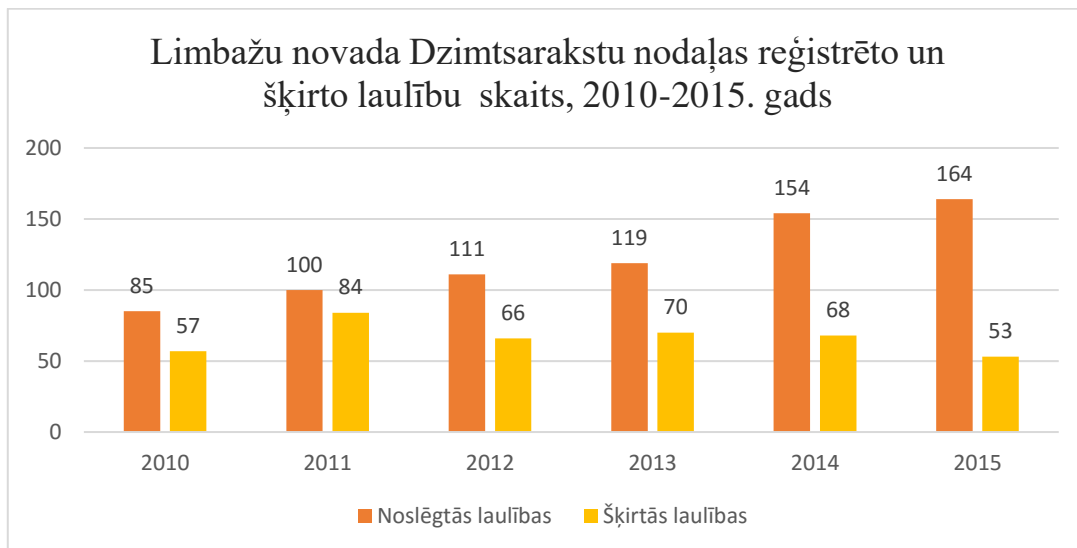

¹⁶ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par darbaspējas vecuma struktūru pašvaldībā no 01.01.2011. - 01.01.2016.

¹⁷ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par darbaspējas vecumu struktūru pašvaldībā no 01.01.2011. - 01.01.2016.

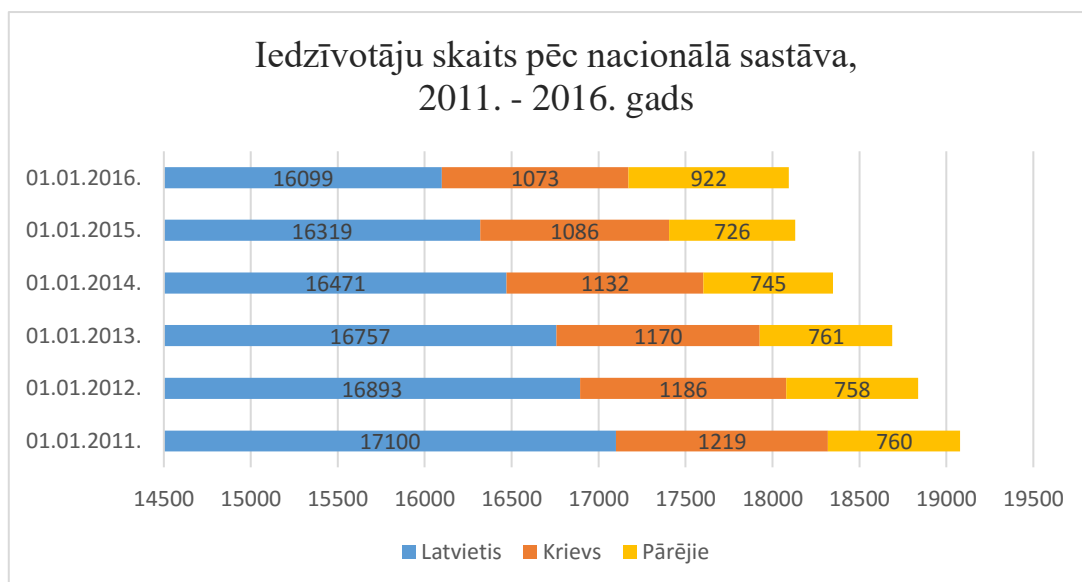
Iedzīvotāju sociālekonomiskās dzīves kvalitāti raksturo arī noslēgto un šķirto laulību skaits. Kā redzams attēlā Nr. 8, noslēgto laulību skaits ir palielinājies un šķirto laulību skaits pēdējos gados ir samazinājies.¹⁸

Attēls Nr. 8

Limbažu novada teritorijā 89 % iedzīvotāju ir latvieši, tomēr pārstāvētas ir arī citas tautības: krievi, ukraiņi, poļi u.c. tautības¹⁹ (skat attēlu Nr. 9).

Attēls Nr. 9

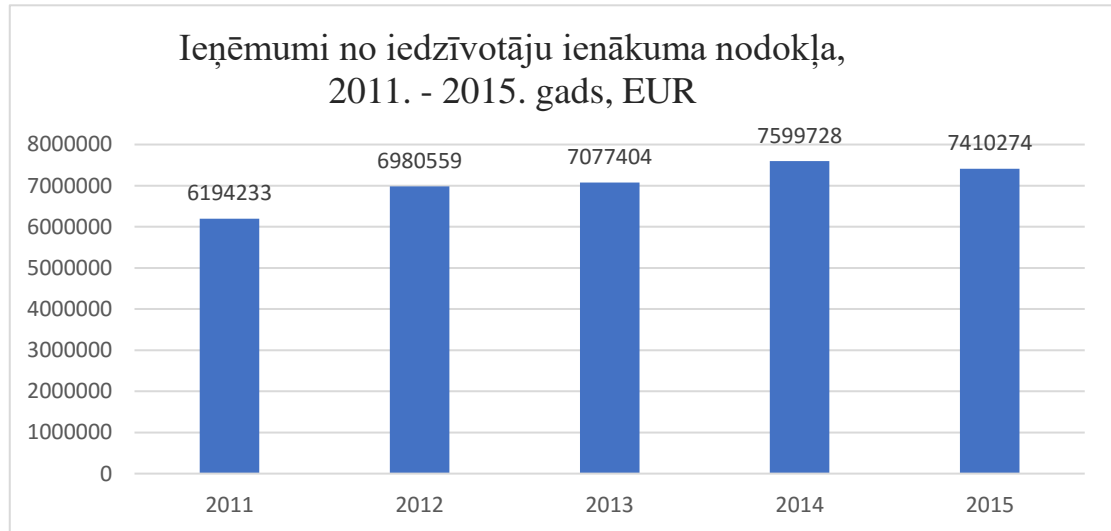
No pārējām tautībām vairāk pārstāvētas ir ukraiņi – 183, baltkrievi – 161, poļi – 128, lietuvieši – 101, čigāni – 95, vācieši – 39, u.c.

¹⁸ Limbažu novada Dzimtsarakstu nodaļas dati, 2010. - 2015.g

¹⁹ Pilsonības un migrāciju lietas pārvaldes dati par nacionālo sastāvu no 01.01.2011.- 01.01.2016.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklim, salīdzinot pēdējo 5 gadu griezumā, ir tendence palielināties. Kaut gan 2015. gadā tas ir nedaudz mazāks nekā 2014. gadā, kopumā no 2011. gada tas ir palielinājies par 1216041 EUR, tas ir par 16,4 % (skat. attēlu Nr. 10). Tas raksturo to, ka iedzīvotāju kopējie ienākumi pēdējo 5 gadu laikā ir auguši.²⁰

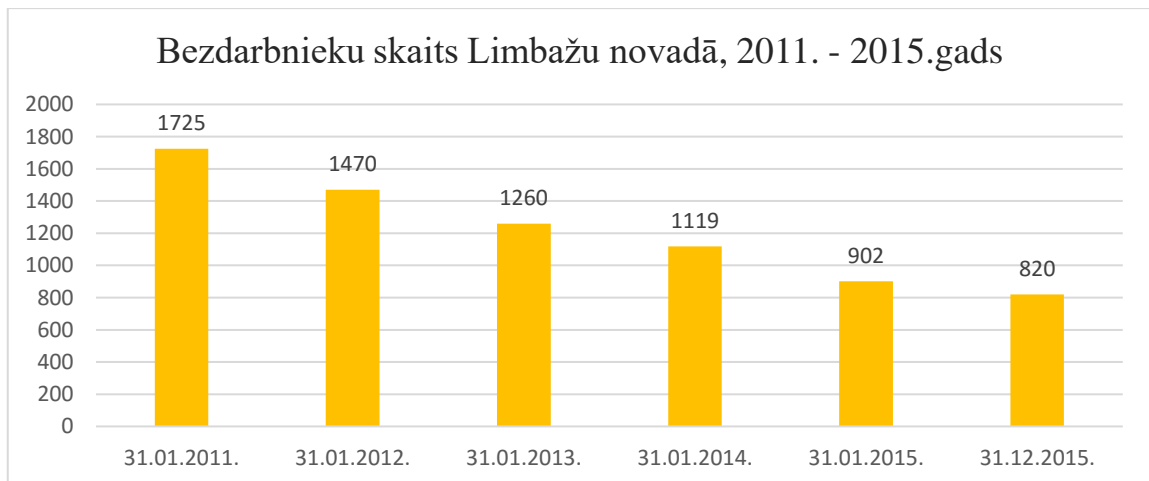
Attēls Nr. 10

1.3. Nodarbinātība

Pēc Nodarbinātības valsts aģentūras datiem uz 2015.g. 31.decembri Limbažu novadā kopš 2011. gada ir samazinājies bezdarbnieku skaits par 52% jeb 905 bezdarbniekiem (skat. attēlu Nr.11).

Attēls Nr.11

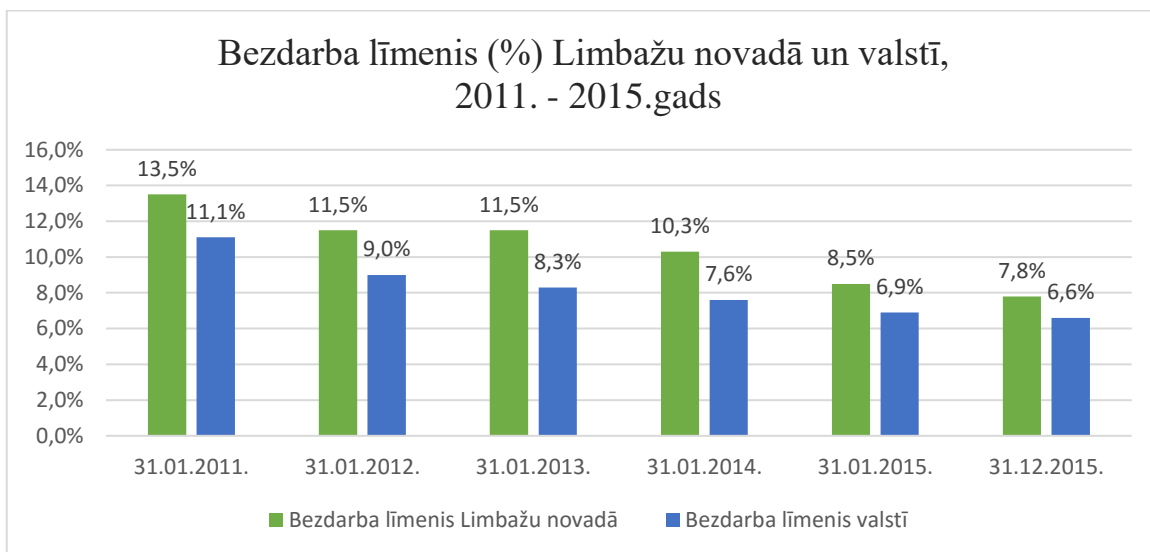
Bezdarbnieku skaits samazinās, jo bezdarbnieki piedalās apmācībās un piesakās brīvajām vakancēm, atrod darba vietas vai arī izceļo no novada (valsts) darba meklējumos.²¹

²⁰ Limbažu novada pašvaldības finanšu pārskata dati 2011. – 2015. g.

²¹ Nodarbinātības valsts aģentūras dati 31.01.2011 – 31.12.2015.

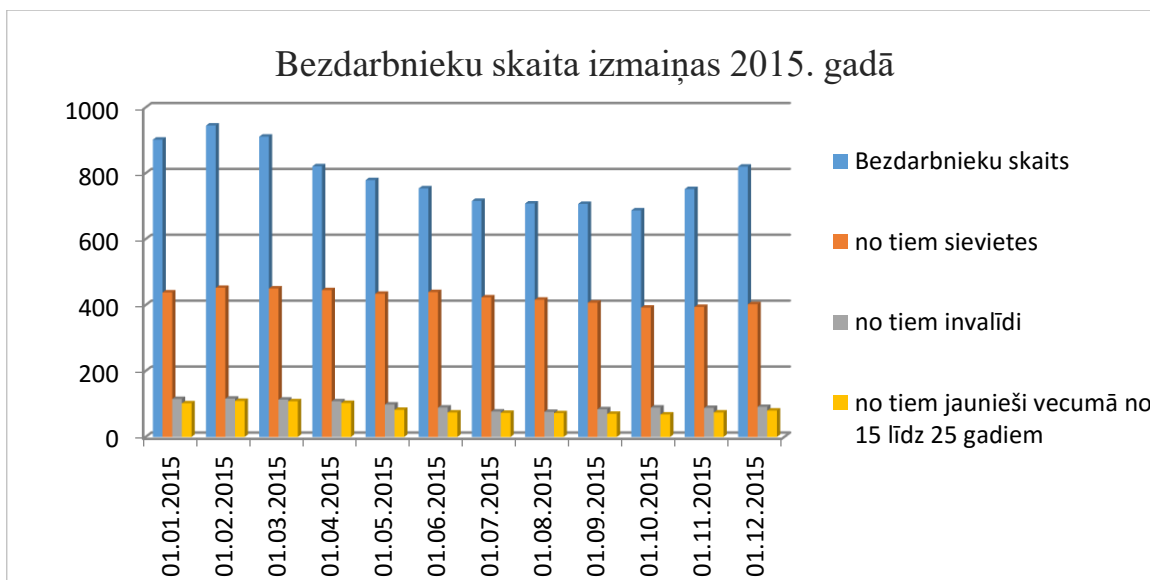
Salīdzinot 2011. gada 31. janvāri ar 2015. gada 31. decembri, bezdarba līmenis Limbažu novadā ir samazinājies par 5,7%, bet valstī kopumā par 4,5%²² (skat attēlu Nr. 12).

Attēls Nr.12

Gada griezumā bezdarbnieku skaita izmaiņām ir izteikta sezonālitate, īpaši vīriešiem.²³ Tas saistīts ar to, ka vīrieši vairāk nodarbināti celtniecībā un ceļu būvē. Uzņēmumu nozaru struktūrā Limbažu novadā celtniecība un ceļu būve ieņem būtisku vietu (skat. attēlu Nr.13).

Attēls Nr. 13

1.4. Uzņēmējdarbība

Limbažu novadā būtiskākās nozares ir būvniecība, koka un karkasa māju ražošana, mežizstrāde un koksnes pārstrāde, lauksaimniecība, pārtikas ražošana un pārstrāde,

²² Nodarbinātības valsts aģentūras dati 31.01.2011 – 31.12.2015.

²³ Nodarbinātības valsts aģentūras dati 01.01.2015. – 01.12.2015.

tirdzniecība, tūrisms, ceļu būve, transporta pakalpojumi. Arvien vairāk attīstās medicīnas pakalpojumu sniegšana.

Novadā aktīvi darbojas 801 komercvienība un 797 pašnodarbinātās personas.²⁴

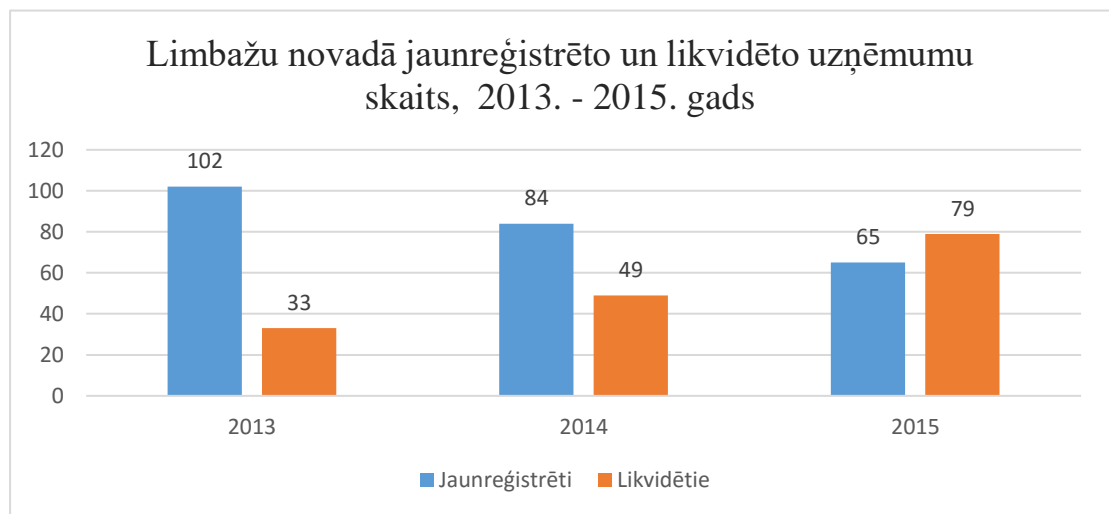
2015. gadā pēc apgrozījuma lielākie uzņēmumi Limbažu novadā bija SIA “Madara 93” (pārtikas un rūpniecības preču mazumtirdzniecība, konditorejas izstrādājumu ražošana un tirdzniecība), SIA “Latvia Timber International” (zāģmateriālu pārstrāde), SIA “Limbažu siers” (piena pārstrāde un siera ražošana), SIA „Limbažu ceļi” (ceļu un maģistrāļu būvniecība)²⁵.

Starptautisku atzinību ieguvuši uzņēmumi SIA “N. Bomja maiznīca “Lielezers”” (maizes ražošana, svaigi ceptu mīklas izstrādājumu un kūku ražošana), SIA “VIT Būve”(dzīvojamo un nedzīvojamo māju būvniecība), SIA “Virte Tehnoloģijas” (plastmasas izstrādājumu ražošana).

Novadā attīstīta netradicionālā lauksaimniecība. Tā, piemēram, Katvaru pagastā ir izveidots briežu dārzs, tiek īstenota zirgu audzēšana, biškopība, aitkopība, ir zivju audzētavas. Limbažu pagastā attīstījusies vēzu, storu audzēšana, ir rapšu eļļas spiestuve, biškopība un zirgu audzēšana, ārstniecības augu audzēšana. Vidrižos audzē šinšilas, Bīriņos lielo dzērvenes. Z/s „Gundegas” plāno audzēt sausseržus. Populāra ir bioloģiskā lauksaimniecība (SIA „Grīnis”, SIA “Zeiland”).

Pēdējos 3 gados mainās jaunreģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits. Likvidēto uzņēmumu skaitam ir tendence palielināties, bet jaunreģistrēto uzņēmumu skaitam – samazināties²⁶ (skat. attēlu Nr. 14).

Attēls Nr.14

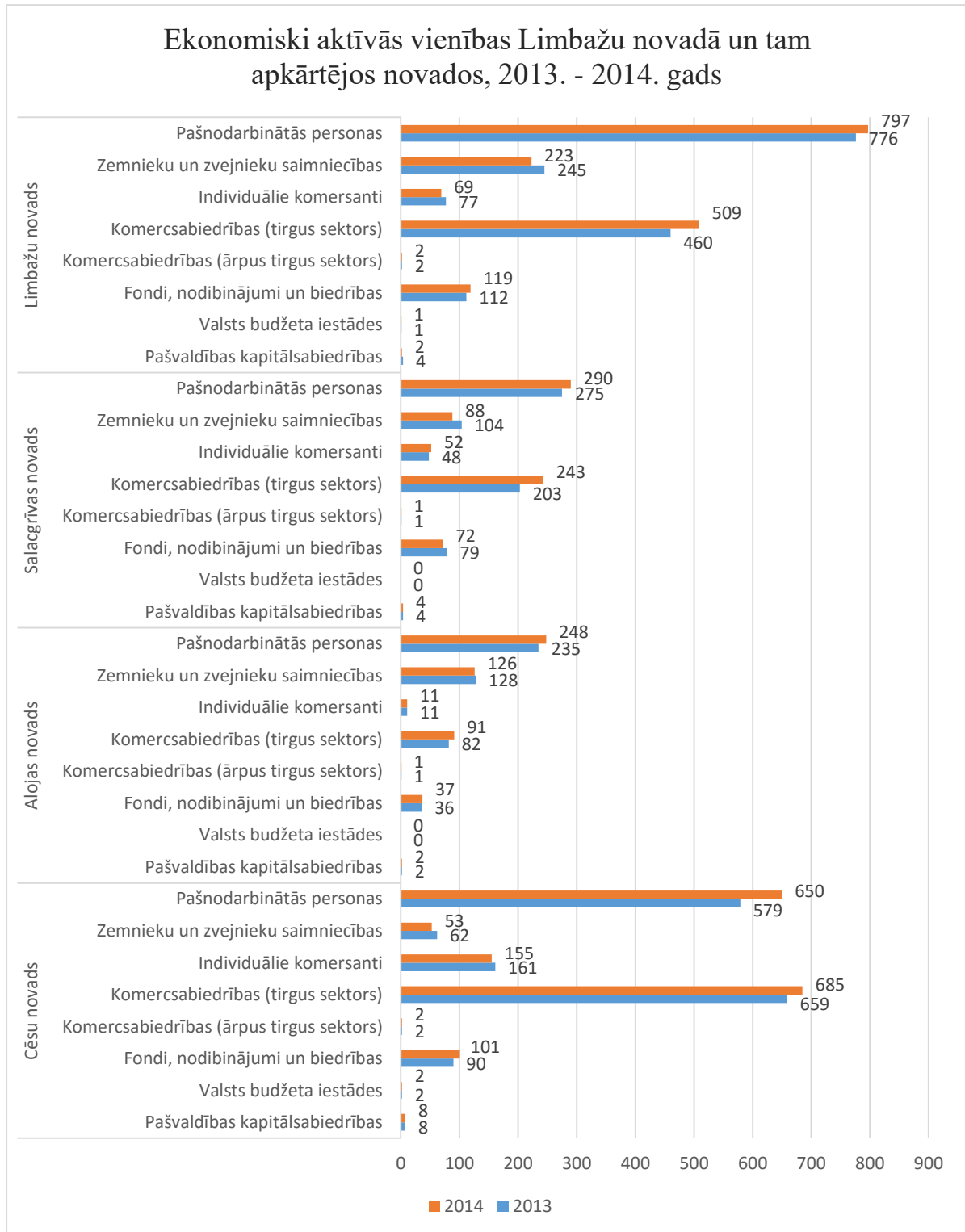
²⁴ Centrālās statistikas pārvaldes dati uz 2014. gadu.

²⁵ Lursoft dati par pēc apgrozījuma lielākajiem uzņēmumiem Limbažu novadā par 2015.gadu.

²⁶ VID dati par jaunreģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaitu 2013. – 2015. g.

Pēc CSP datiem Limbažu novads, salīdzinot ar apkārtējiem novadiem (neskaitot nacionālās nozīmes attīstības centru Valmieru), komersantu skaita ziņā ieņem vadošo lomu. Limbažu novadā ir vislielākais pašnodarbināto personu skaits, no kuriem nākotnē varētu veidoties uzņēmumi ar darbvietām (skat. attēlu Nr. 15).

Attēls Nr. 15

Uzņēmējdarbības veicināšanai 2014. gadā tika atjaunota Limbažu novada uzņēmēju konsultatīvā padome, kura informē uzņēmējus par aktualitātēm pašvaldībā, kā arī uzņēmējiem tiek sniegta cita informācija. Ir izveidots un apstiprināts preču un pakalpojumu zīmols “Ražots Limbažu novadā”, lai veicinātu novada un tā uzņēmēju atpazīstamību Latvijā un ārpus tās. Ar pašvaldības atbalstu nodibināta lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība “Limbažu novada lauku labumi”, lai virzītu tirgū novada ražotāju produkciju.

Lai stimulēt jaunu komersantu veidošanos Limbažu novadā, pašvaldība 2015. un 2016. gadā rīkoja konkursu “Atbalsts komercdarbības uzsākšanai Limbažu novadā”, tā motivējot iedzīvotājus uzsākt sava biznesa veidošanu.

2016. gada martā tika nodibināta krājaizdevu sabiedrība “Metsepole”, kuras licenci plānots saņemt 2016. gada rudenī. Krājaizdevu sabiedrības mērķis ir sekmēt finanšu resursu pieejamību, kā arī reģionālo attīstību, veicinot sabiedrības biedru līdzdarbošanos tautsaimniecībā, nodrošinot biedriem viegli pieejamus efektīvus un kvalitatīvus finanšu pakalpojumus par konkurētspējīgiem izcenojumiem.

Ekonomikas attīstību galvenie kavējošie faktori Limbažu novadā ir publicitātes un informācijas trūkums uzņēmējdarbības popularizēšanai un jaunu uzņēmēju piesaistei, kvalificētu darbinieku aizplūšana, zems ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars, dzīvojamā fonda trūkums.

Lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību un jaunu uzņēmumu veidošanos, būtu svarīgi novadā izveidot uzņēmējdarbības centru (UC), kura funkcijās ietilptu Limbažu novada kā uzņēmējdarbībai draudzīgas vides popularizēšana, jaunu, inovatīvu biznesa ideju rašanās veicināšana, konsultāciju un apmācību nodrošināšana esošajiem un topošajiem uzņēmējiem, sadarbība ar izglītības iestādēm, informācijas nodrošināšana uzņēmējiem par iespējām dalībai starptautiskās izstādēs un jaunu noieta tirgus apgūšana.

1.5. Tūrisms

Ar mērķi veicināt Limbažu pilsētas un apkārtnes tūrisma attīstību un nodrošināt informāciju par Limbažu pilsētas un novada tūrisma iespējām, veidojot pozitīvu un pievilcīgu Limbažu novada tēlu Latvijā un ārzemēs, 1994. gadā pilsētā sāka darboties Limbažu novada tūrisma informācijas centrs (TIC).

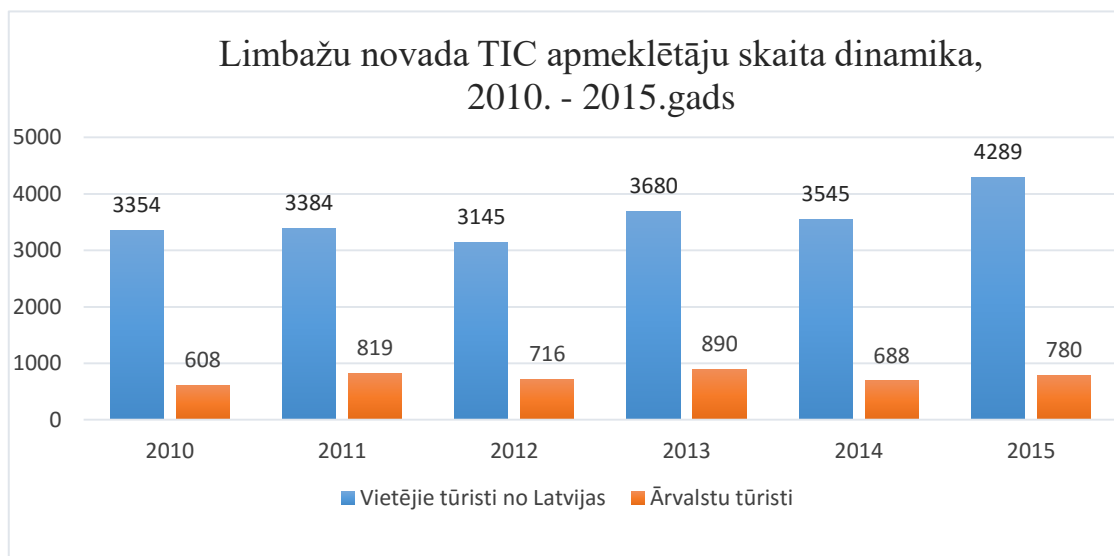
2014. gada Limbažu novada TIC pirmoreiz piešķirts kvalitātes standarts „Q-Latvija”, kura mērķis ir ieviest vienotus kvalitātes standartus Latvijas tūrisma nozarē.

Limbažu novada TIC darbojas Vidzemes piekrastes tūrisma klāstera iniciatīvas grupā “Saviļņojošā Vidzeme”, ir biedrības “Vidzemes tūrisma asociācija” biedrs, Latvijas lauku

tūrisma asociācijas “Lauku ceļotājs” un Latvijas tūrisma informācijas centru asociācijas (LATTŪRINFO) biedrs.

Pēc Latvijas Investīciju attīstības aģentūras tūrisma departamenta vienotās e-statistikas datu apkopošanas var secināt, ka no 2010. līdz 2015. gadam Limbažu novada tūrisma informācijas centru kopumā apmeklējuši 25 898 tūristi, no tiem 4501 ārvalstu tūrists. 2015. gadā Limbažu novada tūrisma informācijas centra pakalpojumus izmantojuši 5069 interesenti, kas ir par 836 vairāk nekā 2014. gadā. Jāatzīmē, ka pirmo reizi Limbažu TIC vēsturē gada laikā tika apkalpoti vairāk nekā 5000 apmeklētāji (skat. attēlu Nr.16).

Attēls Nr. 16

Pēc statistikas datu apkopošanas var secināt, ka nemainīgu interesi no 2012. gada līdz pat 2015. gadam tūristi izrādījuši par apskates objektiem, aktīvo atpūtu Limbažos un Limbažu novadā. Līdz ar to ir pieprasījums arī pēc bezmaksas kartēm un brošūrām. Tūristiem svarīga arī informācija par ēdināšanas iespējām, naktsmītnēm. 2015. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, pieaudzis to TIC apmeklētāju skaits, kurus interesējuši ceļošanas noteikumi (tūrisma aģentūru organizētās grupu ekskursijas), savukārt samazinājies tūristu skaits, kuri meklējuši informāciju par svinību vietām.

Tūristu visvairāk apmeklētie objekti ir Dzīvā Sudraba muzejs, Limbažu vecpilsēta (pilsdrupas, Limbažu muzejs, vecais ugunsdzēsēju depo) un Bīriņu pils komplekss. Novada viesi iecienījuši podnieku radošo darbnīcu “Ceļļi” un keramikas darbnīcu “Zelmeņi”. Abas šīs darbnīcas atrodas Skultes pagastā. Atpūtnieku iecienīta vieta ir Vārzu pludmale un Lauču dižakmens Skultes pagastā, Limbažu Lielezera pludmale un dabas taka. Vasaras sezonā pieaug interese par iespēju apmeklēt lavandu laukus Umurgas pagastā “Mazķītās” un veselības augu brīvdabas ekspozīciju Limbažu pagasta “Lādes Avotiņos”. Tāpat tūristus

piesaista kalēja darbnīca “Kalumi” Vidrižu pagastā un “N. Bomja maiznīca “Lielezers””. Jāatzīmē, ka pieaug pieprasījums pēc dabas takām un aktīvās atpūtas dabā, atpūtas pie ezeriem un jūras.

Nozares galvenie attīstību kavējošie faktori Limbažu novadā ir moderno tehnoloģiju trūkums tūrisma objektu popularizēšanā, nepietiekams gidu skaits, viesnīcu un kafejnīcu trūkums tūristiem.

Tūrisma un atpūtas nozares attīstības veicināšanai svarīgi ir paplašināt un pilnveidot Limbažu novada tūrisma produktus, izmantojot moderno tehnoloģiju sniegtās iespējas. Tāpat nepieciešams nodrošināt ērtu, videi draudzīgu un drošu Limbažu un Limbažu novada pieejamību vietējiem un starptautiskiem ceļotājiem, īstenot mērķtiecīgu apmeklētāju piesaisti novadam, sniegt atbalstu tūrisma un viesmīlības uzņēmumu attīstībai.

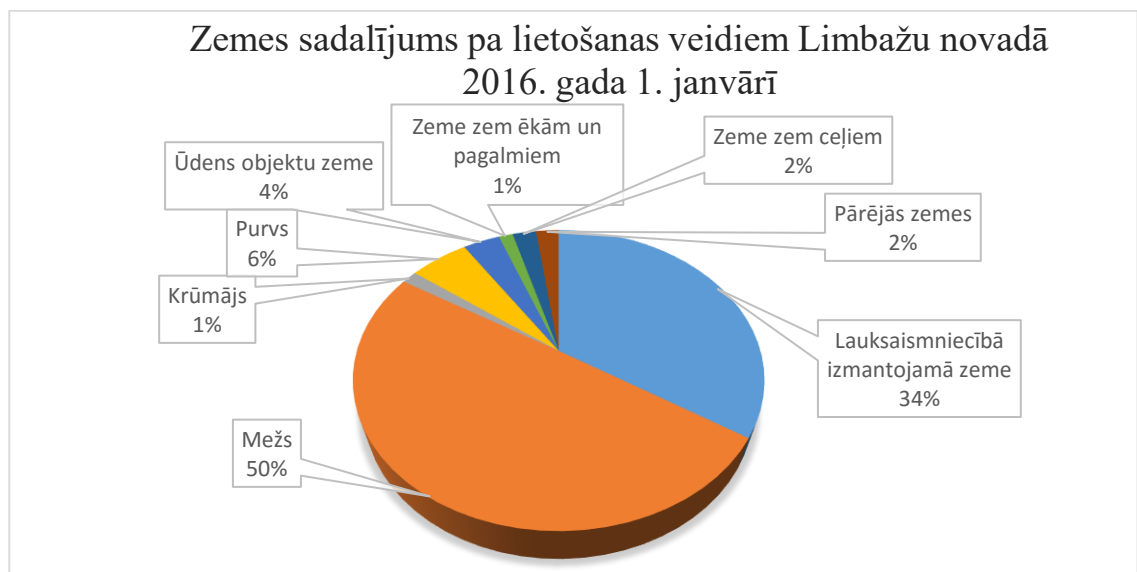
Jaunu un interesantu tūrisma produktu attīstībai TIC regulāri iesaistās dažādos starptautiskos projektos.

1.6. Zeme un dabas resursi

Kopējā Limbažu novada teritorija 2016. gada 1. janvārī ir 117 027,8 ha, tas ir par 0.4 ha vairāk nekā gadu iepriekš. Tas izskaidrojams ar zemju kadastrālo uzmērīšanu, platību precizēšanu.

Pēc zemes lietošanas veidiem lielākās platības uz 2016.gada 1. janvāri aizņem mežs - 58260,9 ha, kas sastāda 50% no visas novada teritorijas un lauksaimniecībā izmantojamā zeme - 39888,8 ha, kas sastāda 34%²⁷ (skat. attēlu Nr. 17).

Attēls Nr. 17

²⁷ Valsts zemes dienesta dati par zemju sadalījumu pa lietošanas veidiem Limbažu novadā uz 01.01.2016.g.

Limbažu novadā ir apzinātas lauksaimniecībā neizmantošanas zemes, kuras ir aizaugušas vai kuras ir applūstošas teritorijas. Tā kā par nekoptām lauksaimniecības zemēm to īpašniekiem tiek piemērots lielāks nekustamā īpašuma nodoklis, zemju īpašnieki veic šo zemju apmežošanu. No novadā esošajām lauksaimniecībā neizmantojamām zemēm, kas ir apsektas un konstatētas kā aizaugušas un nekoptas, pirmreizēji apmežot iespējams 5715 ha.

Novadā attīstījusies mežistrāde un koka pārstrāde. Lielākie šīs nozares uzņēmumi novadā ir SIA „Latvia Timber international” un SIA „Ekla”.

Uz 01.01.2016.g. pašvaldībai pieder lauksaimniecības zeme 959,0 ha un meži 499,3 ha platībā. 2016.gadā ir uzsākta meža zemju uzmērīšana un inventarizācija, lai izstrādātu mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas plānus. Aktuāli meža apsaimniekošanas plāni ir divām mežaudzēm Vidrižu pagastā. Lielākās mežu platības atrodas Viļķenes, Limbažu, Pāles pagastos.

Limbažu novadā ir novecojušas un bojātas meliorācijas sistēmas, kā rezultātā netiek pietiekami novadīti noteces un filtrācijas ūdeņi. Lauksaimniecības un mežu zemju kvalitātes uzlabošanai nepieciešams veikt bojāto meliorācijas sistēmu rekonstrukciju, kā arī jaunu izbūvi.

Limbažu novadā platību maksājumiem ir pieteikti 26794,98 ha lauksaimniecības zemes.

Pēc LAD datiem Limbažu novadā tiek ievērotas zaļināšanas prasības 25878,25 ha lielā platībā, visvairāk Limbažu pagastā - 5052,49 ha. Limbažu novadā tiek audzēti kultūraugi biogāzes ieguvei 392,38 ha platībā, visvairāk Limbažu pagastā - 359,65 ha.

Limbažu novada pašvaldībai pieder divas karjeru teritorijas Vidrižu un Katvaru pagastos. Katvaru pagasta karjeru pašvaldība iznomājusi SIA “Limbažu ceļi”, noma līdz 31.03.2017.g. Vidrižu pagastā esošajam karjeram veiks ģeoloģisko izpēti un pēc tam iznomās. No karjeriem iegūtā smilts galvenokārt tiek izmantota vietējo ceļu, mežu ceļu būvei un remontam, kā arī celtniecības nozarē.

Nozīmīgs resurss novadā ir kūdras ieguve. Plašākās kūdras purvu teritorijas atrodas Viļķenes pagastā - 12 300 tūkst. m³. Kūdras ieguve uz 2015.gada 1. novembri notiek Vidrižu pagasta Laugas purvā 1608 ha platībā, Pāles pagasta Lielajā Ērgļu purvā 516 ha platībā, Viļķenes pagasta Tolļu purvā 110,79 ha platībā. 2016. gadā tiks uzsākta apjomīga kūdras resursu iegūšana Viļķenes pagasta purvos, kas radīs darba iespējas šīs apkārtnes iedzīvotājiem.

2017. – 2019.g. dabas resursu ilgtspējīgai un efektīvai izmantošanai sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi tiks izstrādāti Dūņezera un Augstrozes Lielezera individuālie

dabas aizsardzības plāni. Ezeru ilgtspējīgai izmantošanai plānots izveidot pastaigu taku ap Augstrozes Lielezeru, veikt Mazezera un Dūņezera teritorijas labiekārtošanu.

Lai veicinātu bioenerģijas ražošanu un izmantošanu, kā arī enerģijas patērētāja energoefektivitātes paaugstināšanu, Limbažu novadam ir izstrādāts Bionerģijas ražošanas un izmantošanas veicināšanas rīcības plāns līdz 2022. gadam. Rīcības plānā izvirzītie mērķi līdz 2022. gadam ir biomasas īpatsvara saglabāšana enerģijas gala patēriņā vismaz 85% robežās un pakāpeniska palielināšana, optimāli izmantojot vietējo biomasas potenciālu, biomasas izmantošanas efektivitātes paaugstināšana par vismaz 20% līdz 2022. gadam, enerģijas patēriņa samazināšana ēkās par vismaz 30% līdz 2022. gadam.

Iepriekšējā ES struktūrfondu plānošanas periodā dzīvojamo māju biedrības aktīvi piesaistījušas ES finansējumu daudzdzīvokļu māju siltināšanai Limbažu pagastā un Limbažu pilsētā. Māju siltināšanas process būtu jāturpina, īpaši novada pagastos. Apsaimniekošanas biedrību aktivizēšanai pašvaldība izveidojusi atbalsta programmas māju renovācijai un to piesaistīto zemesgabalu sakārtošanai.

2015.gadā apzināti 27 Limbažu novada pašvaldībai piederoši zemes gabali, kuros tiks veikta degradēto teritoriju sakārtošana saistībā ar SAM 5.6.2. projektu.

Limbažu novadā ir 83 kultūras pieminekļi, tajā skatā Limbažu pilsētā - 17, kas iekļauti Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Apjomīgākais no tiem ir Limbažu pilsētas vēsturiskais centrs.

1.7. Infrastruktūra un komunālā saimniecība

Novadā ir sabalansēts transporta tīkls, kas nodrošina gan iekšējās kravu un pasažieru plūsmas, gan sakarus ar Rīgu un citām lielākajām pilsētām. Starptautiskajiem preču un pasažieru pārvadājumiem kalpo VIA Baltica. Cauri novada teritorijai tiek plānota starptautiska dzelzceļa trase „Rail Baltica”.

Limbažu novada ceļu un ielu kopgarums, izņemot Limbažu pilsētu, ir 807,96 km, tajā skaitā A grupa - 99,45 km, B grupa - 372,95 km, C grupa - 244,81 km, ielas - 90,75 km.

Iedzīvotāju pārvietošanos un uzņēmējdarbības attīstību apgrūtina pagastos esošo grants ceļu sliktā kvalitāte, nekvalitatīvs un trūkstošs apgaismojums. Ceļu infrastruktūras kvalitātes pilnveidošana tiek plānota saskaņā ar pašvaldības autoceļu rekonstrukcijas, uzturēšanas plānu. Satiksmes un iedzīvotāju drošības uzlabošanai plānā paredzēti arī ielu un ceļu apgaismojuma uzlabošanas darbi. Energoresursu patēriņa mazināšanai nepieciešams veikt vecā, energoneefektīvā ielu apgaismojuma rekonstrukciju.

Nereti iedzīvotāju mobilitāti pagastos kavē sabiedriskā transporta kustības grafika neatbilstība faktiskajām vajadzībām. Nepieciešams aktualizēt kustības grafiku, pirms tam izpētot situāciju un apzinot iedzīvotāju vajadzības.

Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu Limbažu novadā apsaimnieko SIA “Limbažu komunālserviss”, izņemot Skultes un Vidrižu pagastos, kur to nodrošina Limbažu novada pašvaldība. Centralizētai ūdensapgādei novadā izmanto 18 urbumus - artēziskās akas. Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstībai 2010. – 2015.g. piesaistīts ERAF finansējums un īstenoti ūdens infrastruktūras attīstības projekti Limbažu pilsētā, Limbažu pagasta Ozolaines un Lādežera ciemā, Pāles un Skultes pagastos. Lai novada iedzīvotājiem nodrošinātu kvalitatīvus ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumus, tuvākajos gados dzeramā ūdens kvalitāti nepieciešams uzlabot 3 apdzīvotās vietās – Vitrupē, Viļķenē, Priedēs. Ūdensvada paplašināšana jāveic Limbažu pilsētā. Gan Limbažu pilsētā, gan Katvaru pagasta Pociemā veicamas darbības vides piesārņojuma risku mazināšanai.

Siltuma un karstā ūdens apgādi Limbažu pilsētā un Umurgas ciemā nodrošina SIA “Limbažu siltums”. Centrālās siltumapgādes sistēmas efektivitātes paaugstināšanai 2009. – 2014.gadā īstenoti ERAF līdzfinansēti projekti. Limbažu pilsētā 95% apmērā ir nomainītas siltumpārvades caurules. Umurgas ciemā pilnībā sakārtota gan siltumenerģijas ražošana, gan pārvade. SIA “Limbažu siltums” darbības ekonomijas uzlabošanai tuvākajos gados paredzēts uzstādīt dūmgāzu kondensatoru siltumenerģijas ražošanas punktā Limbažos, Cēsu ielā 31. Pēc tam šādas pašas ierīces uzstādīs arī katlumājās Limbažos, Jaunatnes ielā 6 un Umurgas pagastā, Akāciju ielā 4. Lai celtu siltumenerģijas ražošanas efektivitāti un samazinātu vienības pašizmaksu, nākotnē nepieciešams uzbūvēt koģenerācijas staciju, kas ražotu gan siltumenerģiju, gan elektroenerģiju.

Limbažu novada teritorijā atkritumu apsaimniekotājs ir SIA „Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizāciju” (ZAAO). Pašvaldības administratīvajā teritorijā radītie, apglabāšanai paredzētie sadzīves atkritumi tiek transportēti uz CSA poligonu „Daibe”. Novada teritorijā ir veikta visu bijušo atkritumu izgāztuvju rekultivācija. Limbažu novadā ir izveidots viens EKO laukums saskaņā ar Ziemeļvidzemes reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2014. - 2020. gadam. Uz 2016. gada maiju novada teritorijā ir uzstādīti EKO punkti: 44 – iepakojumam, 17 - PET režģi un 48 – stiklam.

Saskaņā ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem par atkritumu apsaimniekošanu, ZAAO paredzējis noslēgt līgumus par atkritumu apsaimniekošanu ar visiem atkritumu radītājiem. To kontrolēs Pašvaldības policija un pagastu pārvaldnieki, darbojoties ar līgumu tiešsaistes datu bāzi, sekojot līdzi aktuālai informācijai par nenoslēgtiem līgumiem.

1.8. Izglītība

Izglītības jomu Limbažu novadā koordinē Izglītības nodaļa, kas sekmē pirmsskolas, vispārējās, pieaugušo, profesionālās ievirzes, interešu izglītības un jaunatnes politikas attīstību saskaņā ar izglītības politikas vadlīnijām. Izglītības jomas attīstības stratēģija novadā noteikta konceptuālajā ziņojumā “Limbažu novada izglītības iestāžu attīstība 2015. – 2020. gadam”.

Limbažu novadā pirmsskolas izglītības pieejamība nodrošināta atbilstoši sabiedrības vajadzībām. Bērnu skaits pēdējo četru gadu laikā saglabājies stabils. Limbažu pilsētā atrodas 3 pirmsskolas izglītības iestādes, 7 – lauku teritorijā, 4 no tām kā mazo lauku skolu struktūrvienības.

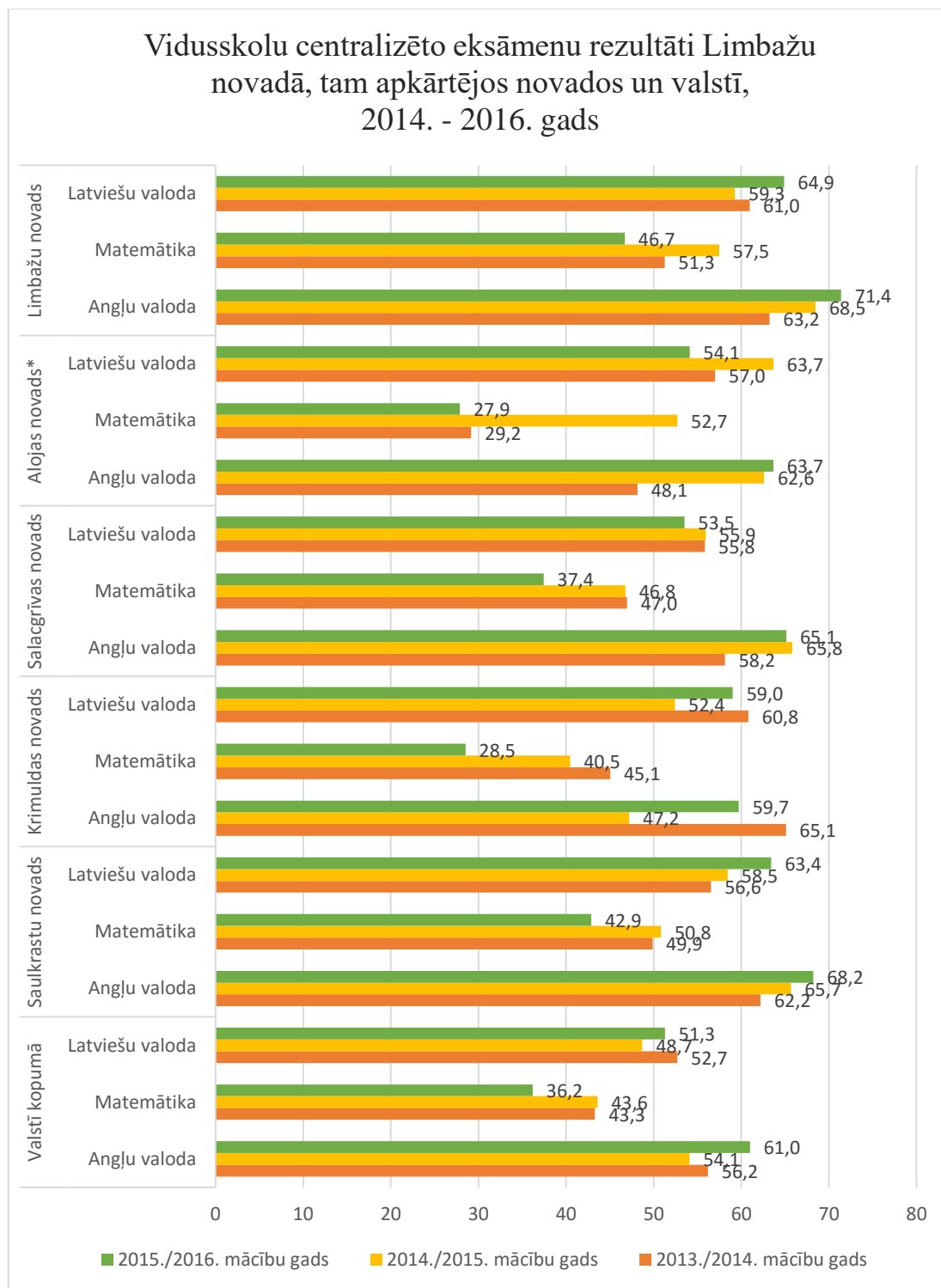
Viens no svarīgākajiem turpmāko gadu uzdevumiem pirmsskolas izglītībā – pilnveidot mācību vidi tā, lai uzlabotos bērnu veselība un domātpējas attīstība. Pirmsskolas vecuma bērniem tiek konstatētas logopēdiskas problēmas, bieži - novēloti. Lai risinātu šo problēmu, jāuzlabo pedagogu un logopēdu sadarbība ar bērnu vecākiem, jānodrošina pirmsskolas pedagogu un administratīvā personāla profesionālās kompetences pilnveide, kā arī atbilstošs materiālais nodrošinājums un IT aprīkojums pirmsskolas izglītības iestādēs.

2013./2014. un 2015./2016. mācību gadā veikti pētījumi “Agrīnās lasītprasmes iemaņas un to apguves riski 6 gadus veciem bērniem Limbažu novadā”. Pēdējā iegūtie dati liecina, ka situācija pasliktinās. 52% bērnu vērojams nepietiekams lasītprasmes līmenis, no tiem 37% - rezultāti zem riska robežpunkta, kam nepieciešams būtisks un intensīvs atbalsts. Lasītprasmes attīstīšanā ir nepieciešami būtiski risinājumi pirmsskolā un sākumskolā.

Kompetences pieeja, kas balstīta uz indivīda prasmju, zināšanu un attieksmes izmantošanu uzdevumu veikšanā un problēmu risināšanā, ir viena no galvenajām pārmaiņām mūsdienu izglītībā, kas ieviešama novada izglītības iestāžu ikdienas darbā. Lai to nodrošinātu, nepieciešama pedagogu un administrācijas profesionālās kompetences pilnveidošana, kā arī izglītības iestāžu mācību vides būtiska uzlabošana.

Analizējot novada vidusskolu centralizēto eksāmenu rezultātus, secināms, ka tie ir augstāki par vidējiem valstī un blakus novados – Alojās, Salacgrīvas, Krimuldas un Saulkrastu novados, kas liecina par izglītības kvalitāti Limbažu novadā²⁸ (skat. attēlu Nr. 18).

²⁸ IZM VISC dati par centralizēto eksāmenu rezultātiem

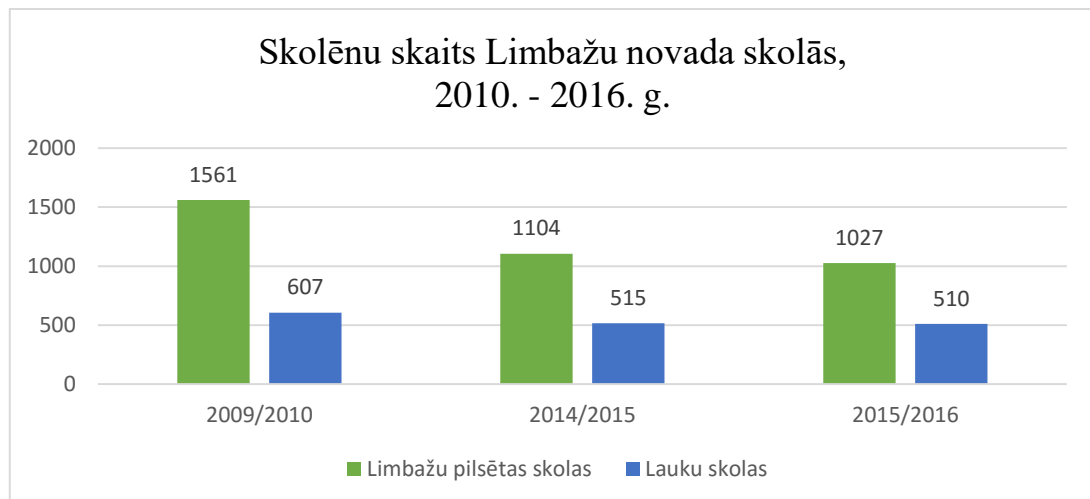
* Alojas Ausekļa vidusskolā 2014./2015. mācību gadā eksāmenus kārtoja viens izglītojamais

Lai sekmētu novadā kvalitatīvas pārmaiņas izglītībā, ir nepieciešama efektīva metodiskā darba organizācija. To šobrīd nodrošina Limbažu novada ģimnāzijas metodiskais centrs. Tā darbības attīstība veicinātu izglītības iestāžu aktīvāku sadarbību projektu izstrādē un daļību starptautiskajos projektos.

Izglītības iestādēs jau tiek īstenots un ir plānots attīstīt iekļaujošās izglītības aktivitātes, speciālas izglītības programmas bērniem ar mācīšanās grūtībām, kā arī bērniem no sociālā atstumtības riska ģimenēm. Lai nodrošinātu kvalitatīvu iekļaujošu izglītību, nepieciešama mērķtiecīga pedagogu profesionālās kompetences pilnveide un atbalsta pasākumi, tai skaitā atbalsta personāla pakalpojumi. Izglītojamo vajadzību nodrošināšanai ir nepieciešams lielāks likmju skaits logopēdiem un speciālajiem pedagogiem, atbalsta sniegšanai ģimenēm ir nepieciešams vairāk sociālo pedagogu un izglītības psihologu likmju.

Saskaņā ar pēdējo gadu skolēnu skaita²⁹ (skat. attēlu Nr. 19) un bērnu dzimstības statistiku, skolēnu skaits tuvākajos gados Limbažu novadā mazajās lauku skolās paliks stabils. Limbažu pilsētas vispārējās izglītības iestādēs skolēnu skaits varētu samazināties. Iespējamie risinājumi ir jaunu konkurētspējīgu izglītības programmu veidošana vispārējā izglītībā, interešu izglītībā, kā arī profesionālās ievirzes izglītībā, tādējādi piesaistot bērnus un jauniešus no citiem novadiem.

Attēls Nr. 19

Novada vispārīzglītojošās skolas kopumā raksturo nepietiekams telpu noslogojums, augstas izmaksas uz vienu izglītojamo. Pieņemot lēmumus par izglītības iestāžu tīkla optimizāciju, svarīgs faktors ir novada ģeogrāfija un izglītības iestāžu sasniedzamība. Samazinot mazo lauku skolu skaitu, krasi pasliktinātos izglītības pieejamība, kas ietekmētu arī izglītības kvalitāti. Nepieciešams izvērtēt, kurās lauku skolās ir iespēja paplašināt pakalpojuma klāstu, ieviešot interešu, pieaugušo, profesionālās ievirzes izglītības programmas, iekļaujošās izglītības un alternatīvās izglītības pakalpojumus atbilstoši vietējās sabiedrības vajadzībām.

²⁹ Limbažu novada pašvaldības Izglītības nodaļas dati

Novadā attīstāms interešu izglītības un profesionālās ievirzes izglītības programmu piedāvājums, kas paplašinātu iespējas izvēlēties profesiju un indivīda karjeru visa mūža garumā. Neformālās izglītības projektu īstenošana sniegtu atbalstu jauniešu nodarbinātības sekmēšanā un nodrošinātu ātrāku iekļaušanos darba tirgū.

Novadā nav apzinātas specifiskas pieaugušo izglītības vajadzības, kas atbilstu darba devēju interesēm. Pieaugušo izglītības pieejamība un kvalitātes paaugstināšana sekmētu konkurētspējīgas ekonomikas attīstību novadā, nodrošinātu izglītotu esošo darbaspēku. Lai sekmētu pieaugušo iesaisti izglītībā, nepieciešams izveidot pieaugušo izglītības pārvaldības modeli novadā, sekmēt pieaugušo izglītības pakalpojumu sniedzēju sadarbību, aktīvāk izmantojot pagastos esošās skolu bāzes, to infrastruktūru.

Novada attīstībai draudus rada jauniešu emigrācija. Lai to risinātu, nepieciešams aktivizēt jauniešu iesaisti novada attīstības procesos. Tas panākams, jaunatnes politikas īstenošanā paaugstinot pašvaldības iestāžu, struktūrvienību, nevalstisko organizāciju, kā arī vietējo uzņēmēju sadarbību.

Limbažu pilsētas izglītības iestādes veiksmīgi iesaistījušās vairāku starptautisku projektu īstenošanā. Tas veicinājis novada izglītības konkurētspēju, starptautisko atpazīstamību. Arī turpmāk nepieciešams organizēt dažādas starptautiskas aktivitātes, kas paplašinātu pasaules kultūras iepazīšanas iespējas pedagogiem, bērniem un jauniešiem. Izglītības iestādēm jāattīsta publicitāte, daudzveidīgu mediju attiecīgu instrumentu izmantošana par izglītības iespējām, kas veicinātu lielāku atpazīstamību novada, valsts un starptautiskajā līmenī.

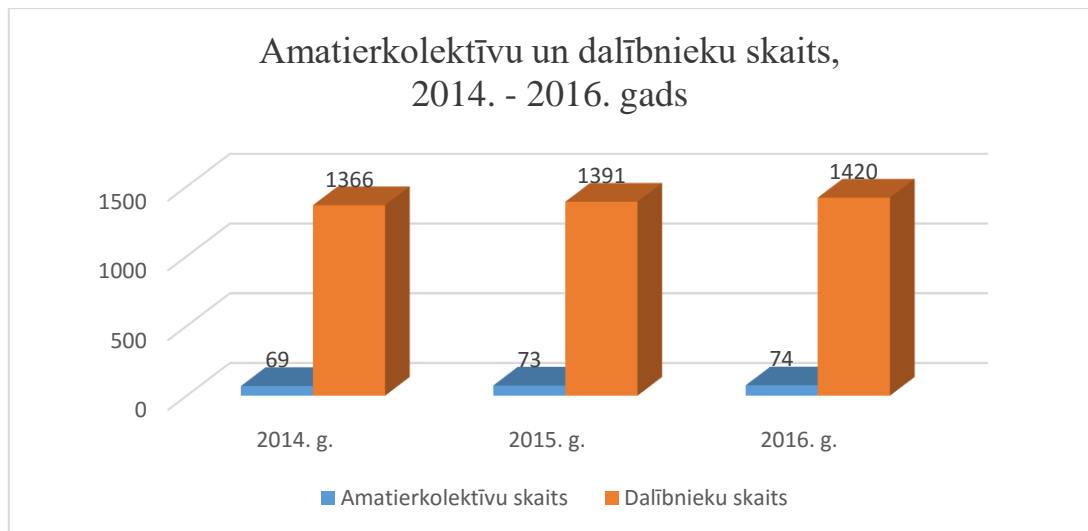
Atzīmējams, ka novadā ir labi sakārtota izglītības iestāžu infrastruktūra. Pēdējos gados veikta lielākās daļas izglītības iestāžu ēku rekonstrukcija un energoefektivitātes uzlabošana, tajā skaitā piesaistot dažādu finanšu instrumentu līdzfinansējumu. Pēdējos gados fondu finansējums piesaistīts bērnu rotaļu laukuma labiekārtošanai pie Viļķenes pirmsskolas izglītības iestādes, Lādezera pamatskolas aktu zāles labiekārtošanai, Umurgas pamatskolas un Limbažu novada ģimnāzijas apgaismojuma energoefektivitātes uzlabošanai. Lielākās daļas skolu materiāli tehniskā bāze uzlabota, īstenojot izglītības iestāžu informatizācijas projektu un dabas zinību kabinetu labiekārtošanas projektus.

Tāpat īstenoti vairāki ESF projekti jauniešu sociālās atstumtības riska mazināšanai un jauniešu ar funkcionāliem traucējumiem integrācijai izglītībā, pedagogu konkurētspējas veicināšanai.

1.9. Kultūras nami un centri

Limbažu novads ir bagāts ar savām kultūras tradīcijām, norisēm, kā arī organizēšanas vietām. Novadā ir izveidoti 9 kultūras nami un centri. Katrā no tiem ir dažādi amatierkolektīvi : teātris, koris, ansambļi, deju kolektīvi, pūtēju orķestris, folkloras kopas, koklētāji. Salīdzinot ar iepriekšējo plānošanas periodu, amatierkolektīvu un dalībnieku skaits ir audzis. Šobrīd novada kultūras namos un centros darbojas 74 amatierkolektīvi ar 1420 dalībniekiem³⁰(skat. attēlu Nr. 20). Novadā darbojas Teātra māja Limbažos.

Attēls Nr. 20

Liels atbalsts kultūras namu un centru darbības nodrošināšanai pēdējos gados bijis projektos piesaistītais LEADER programmas finansējums. Tas izmantots centru rekonstrukcijai, labiekārtošanai – gaismu, skaņas tehnikas, krēslu u.c. inventāra iegādei, kas ļauj pasākumus īstenot augstākā kvalitātē.

Visi amatierkolektīvi regulāri piedalās skatēs, kur tiek izvērtēts ieguldītais darbs un sasniegumi. Lai nostiprinātu un saglabātu kultūras mantojumu un vietējās tradīcijas, visos kultūras namos tiek rosināta bērnu un jauniešu kolektīvu darbība.

Limbažu novads atpazīstams ar saviem starptautiskiem festivāliem:

- kopš 1991.gada Ausekļa Limbažu teātris organizē teātra festivālu “Spēlesprieks”. Tas notiek reizi divos gados. Festivālā piedalās gan Latvijas amatierteātri, gan drāmas kolektīvi no visas pasaules. Teātrim Limbažu pilsētā ir īpaša nozīme – Limbažos kopš 1999.gada darbojas Teātra māja, kur notiek kamerizrādes, koncerti, izstādes un tikšanās ar rakstniekiem, māksliniekiem. Teātra trupas izveidotas arī gandrīz katrā pagastā;

³⁰ Limbažu novada pašvaldības Kultūras nodaļas dati

- ik pa diviem gadiem dalībniekus un skatītājus pulcē Starptautiskais akordeonistu festivāls;
- reizi divos gados notiek Starptautiskais festivāls “Kokle un tai līdzīgie instrumenti apkārt Baltijas jūrai”;
- Starptautiskais Diksilendu festivāls Umurgā kopš 2012. gada tiek organizēts katru gadu. Tas ir vienīgais šāda veida festivāls Baltijā.

Festivālos ir iespēja skatīties izrādes, klausīties koncertus, gūt pieredzi, piedalīties radošās darbnīcās un meistarklasēs. Tā var iepazīt citu tautu mūziku, dramaturģiju un stāstīt pozitīvu stāstu par savu novadu, pilsētu.

Limbažu novadā regulāri tiek atzīmēti valsts svētki, organizēti tradīciju pasākumi. Tiek meklētas un rastas aizvien jaunas idejas un formas pasākumu veidošanā.

Gatavojoties Latvijas simtgadei, īpaša uzmanība tiek veltīta novada ievērojamām personībām. Par tradīciju, kas pulcē vietējos iedzīvotājus un viesus, kļuvuši novada ievērojamo personību svētki – Himnas Goda diena Viļķenē, Emila Melngaiļa svētki Vidrižos, Bārdu dzimtas dzejas un dziedāšanas svētki Rumbiņos.

2016. gadā izveidota jauna tradīcija - “Danču nakts Limbažos”. Koncertuzvedumam radītas jaunas dejas, piedalījās gan bērnu kolektīvi, gan pieaugušie no visas Latvijas. Pasākums iecerēts reizi divos gados.

Pociemā aktīvi darbojas pūtēju orķestris. Tur šogad jau piekto reizi notiek Vislatvijas pūtēju orķestru Dižkoncerts. Koncertā piedalās Limbažu novada un Latvijas pūtēju orķestri.

Skultē notiek Latvijas amatiereteātru konkurss - festivāls “Tiksimies kādreiz mājā...”, veltīts aktierim un dziedātājam Edgaram Liepiņam, Latvijas vokālo ansambļu radošais festivāls “Dziesmas mīlestībai”.

Pāles kultūras nams iedibinājis jaunu tradīciju - “Jauno talantu “ konkursu.

Neskatoties uz amatierkolektīvu un to dalībnieku skaita pieaugumu, vērojamas arī negatīvas tendences – kvalificētu speciālistu un darbinieku trūkums kultūras iestādēs, zems atalgojums kultūras nozarē, modernas un laikmetīgas infrastruktūras nepietiekams nodrošinājums kultūras iestādēs un nepietiekams amatierkolektīvu tērpu, dekorāciju un transporta nodrošinājums. Tas mazina kultūras produktu kvalitāti un pasākumu apmeklētāju skaitu.

Pasākumu apmeklētību varētu uzlabot kopīgu mākslas veidu - dejas, dziesmas, mūzikas, teātra - koncertprogrammas veidošana, sadarbojoties vairākiem novada amatierkolektīviem un kultūras iestādēm, piesaistot arī uzņēmējus, skolas un Bērnu un jauniešu centru. Tas rosinātu radošumu, kopības sajūtu un uzturētu skatītāju interesi.

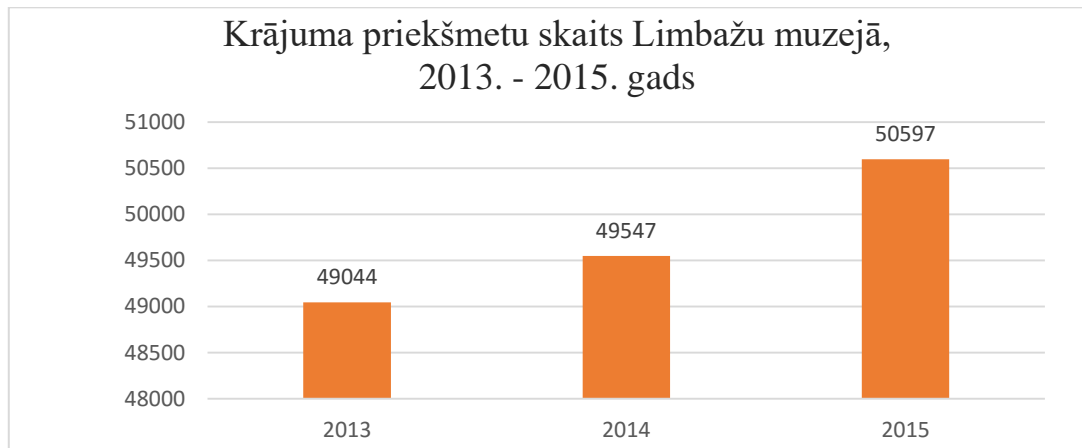
Papildus nepieciešams mērķtiecīgi popularizēt novada kultūras pasākumus, lai piesaistītu apmeklētājus no citiem Latvijas novadiem, kā arī ārvalstu tūristus.

1.10. Muzeji

Limbažu novadā darbojas 5 muzeji. Nozīmīgākais muzeja krājumu glabātājs novadā ir Limbažu muzejs, kurā glabājas priekšmeti, kas vēsta par Limbažu pilsētas un novada vēsturi, sākot no 2.g.t. pirms Kristus līdz mūsdienām.

Limbažu muzeja krājumus papildina dāvinājumi, ekspedīcijas, materiāli no Limbažu TV, fotogrāfiem, iestādēm un uzņēmumiem, arhīva kopijas, arheoloģiskie izrakumi, iepirkumi u.c. Kopējā krājuma priekšmetu skaits Limbažu muzejā pēdējo trīs gadu laikā turpina pieaugt³¹ (skat. attēlu Nr. 21), taču trūkst līdzekļu krājumu restaurēšanai. Kritiskā stāvoklī ir ēka, kurā krājumi tiek glabāti, tai nepieciešama rekonstrukcija.

Attēls Nr. 21

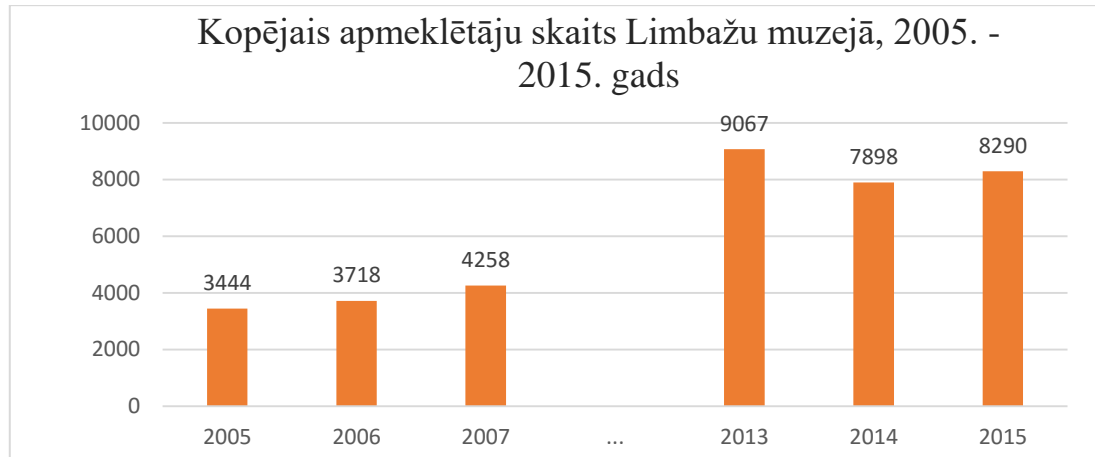
Regulāri tiek veidotas izstādes un ekspozīcijas, kas veltītas dažādām tēmām. Muzejā viesojas arī ceļojošās izstādes no citiem muzejiem un pētniecības iestādēm. Pastāvīgās ekspozīcijas izvietotas Limbažu muzeja galvenajā ēkā, taču kā pastāvīga ekspozīcija funkcionē arī atklātā krājumu glabātuve Vecajā ugunsdzēsēju depo. Muzeja apmeklētāju intereses uzturēšanai un paaugstināšanai izstāžu, ekspozīciju un muzeja pasākumu darbā plānota jaunas pastāvīgās ekspozīcijas izveide Limbažu muzeja galvenajā ēkā, kas nomainītu fiziski un saturiski novecojušo ekspozīciju „Limbaži. Limbažu novads. Jūra”.

Kopējo apmeklētāju skaitu Limbažu muzejā veido individuāli apmeklētāji, apmeklētāji grupās, skolēni un pirmsskolas vecuma bērni, kas ne tikai apmeklē izstādes, bet arī muzejpedagoģiskās programmas. Tāpat Limbažu muzeju apmeklē ārzemju tūristi. Apmeklētāju skaita pieaugums katru gadu atšķiras, taču salīdzinājumā ar laika periodu pirms

³¹ Limbažu muzeja dati par krājuma priekšmetu skaitu, 2013. – 2015. gads

8 – 10 gadiem, kopējais apmeklētāju skaits ir pieaudzis³² (skat. attēlu Nr. 22). Tas skaidrojams ar muzeja aktīvu iesaistīšanos dažādos apmeklētājus piesaistošos pasākumos, tādos kā Muzeju nakts, kā arī ar muzeja piedāvājuma un infrastruktūras uzlabošanu, piemēram - atklātā krājuma glabātuve Vecajā ugunsdzēsēju depo, ekspozīcija „Baumaņu Kārlis un viņa laiks” u.c.

Attēls Nr. 22

Šobrīd novada muzeju savstarpējo sadarbību un koordināciju vajadzētu uzlabot. Veiksmīgākai muzeju attīstībai būtu nepieciešama ciešāka to sadarbība, informācijas apmaiņa, ko nodrošinātu metodiskā centra izveide Limbažu muzejā. Lai piesaistītu plašu apmeklētāju loku, nepieciešams strādāt pie konkurētspējīgu piedāvājumu veidošanas gan pilsētas, gan pagastu muzejos.

1.11. Bibliotēkas

Limbažu novadā darbojas 15 bibliotēkas. Novada bibliotēku metodisko un konsultatīvo atbalstu nodrošina Limbažu Galvenā bibliotēka (LGB). 2015.gadā LGB tika pārcelta uz jaunu, bibliotēkas vajadzībām atbilstošu ēku, kura ir mūsdienīga, funkcionāla un pieejama visām iedzīvotāju grupām.

Pēdējos gados novadā vērojams bibliotekāro pakalpojumu izmantošanas pieaugums³³ (skat. tabulu Nr. 2).

³² Limbažu muzeja dati par kopējo apmeklētāju skaitu, 2005. – 2015. gads

³³ LGB dati

Tabula Nr. 2

Bibliotekāro pakalpojumu izmantotāju skaits 2013. – 2015. g.

	Bibliotēkās reģistrētie lietotāji	Iedzīvotāju skaits	Aptvērums %
2013. gads	5902	18541	31,8
2014. gads	5985	18415	32,5
2015. gads	5899	18094	32,6

Lai arī bibliotēku krājumu kopējais jaunieguvumu skaits uz abonētās preses rēķina pieaug, jauno grāmatu skaits krītas. Ar katru gadu grāmatām pieaug cena un bibliotēkām par 10% jāpalielina finansējums jaunieguvumu komplektēšanai.

Klientu pieprasījuma nodrošināšanai svarīgi ir atjaunot uzziņu un nozaru literatūras krājumu, uzlabot daiļliteratūras krājumu angļu un krievu valodā, papildināt krājumu pirmsskolas vecuma bērniem, iepirkt audiogrāmatas, uzsākt komplektēt e-grāmatas.

Novada bibliotēkās lietotāju rīcībā 2015.gadā bija 112 datori. Lielākā daļa datortehnikas iegādāta 2007.gadā un šobrīd jau ir novecojusi, tāpēc būtu atjaunojama. Visās pagastu bibliotēkās un LGB Bērnu literatūras centrā nepieciešams palielināt interneta ātrumu.

Novada bibliotēkas vidēji katru gadu iedzīvotājiem organizē vairāk nekā 300 tematiskus pasākumus un 360 izstādes, nodrošina informālo un neformālo izglītību, sniedzot uzziņas, konsultācijas, vadot grupu apmācības, īpaši IT jomā. Attīstoties bibliotēku pakalpojumiem, daudzviet to telpas kļūst par šauru dažādām aktivitātēm. Nepieciešams veikt paplašināšanu un telpu kosmētiskus uzlabojumus. Jārisina bibliotēku pieejamības problēma cilvēkiem ar kustību traucējumiem Pociema, Skultes, Stienes, Straumes, Ārciema, Pāles, Viļķenes un Vitrupes bibliotēkās.

Jau 5 gadus notiek veiksmīga LGB profesionālā sadarbība ar Sanktpēterburgas (Krievija) bibliotekāriem. Ņemot vērā labos sadarbības rezultātus, bibliotēku darbinieku jaunas pieredzes un ideju gūšanai nepieciešams attīstīt sadarbību ar novada sadraudzības pilsētu bibliotēkām.

1.12. Sports

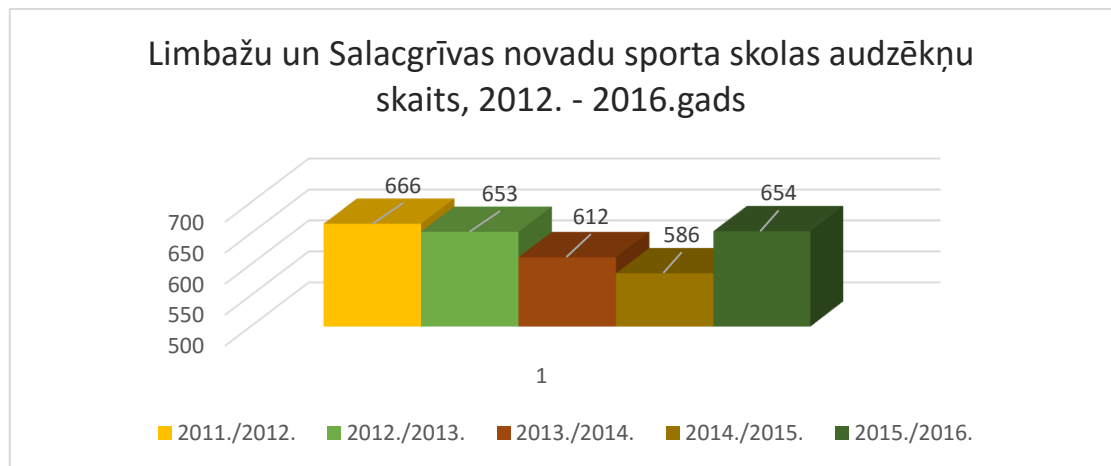
Limbažu novadā sporta politiku, sporta pasākumus, mācību – treniņu nodarbības, kā arī sporta bāzu apsaimniekošanu realizē Olimpiskais centrs “Limbaži”, Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skola, pašvaldības aģentūra “Alda”, pārvalžu sporta darba organizatori, sporta klubi un biedrības.

Infrastruktūras uzturēšanai un uzlabošanai izmantoti ne tikai pašvaldības budžeta līdzekļi, bet piesaistīts arī fondu, galvenokārt LEADER programmas finansējums – Limbažu pilsētā izveidots skeitparks, iegādāts slēpošanas inventārs, Viļķenē veikta stadiona tribīņu izbūve, Umurgā izveidota trenažieru zāle u.tml.

Novada sporta dzīves organizācijas galvenie mērķi ir fiziski un garīgi veselīgas sabiedrības veidošanās veicināšana, kā arī augstu sasniegumu sportistu sagatavošana.

Limbažu un Salacgrīvas novadu pašvaldības ir izveidojušas kopīgu starpnovadu sporta izglītības iestādi – *Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skolu*. Sporta skola realizē Limbažu un Salacgrīvas novados akreditētas profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas – basketbolā, dambretē, futbolā, smaiļošanā un kanoe airēšanā, vieglatlētikā un volejbolā. Pēdējos piecos gados treneru skaits ir pieaudzis, ja 2012.gadā strādāja 24 treneri, tad 2016.gadā – 27 treneri. Tas saistīts ar sporta skolas audzēkņu skaita pieaugumu³⁴ (skat. attēlu Nr. 23).

Attēls Nr. 23

4 treneriem ir A kategorijas sporta speciālista sertifikāts, 21 trenerim – B kategorijas sertifikāts, 2 treneriem – C kategorijas sertifikāts.

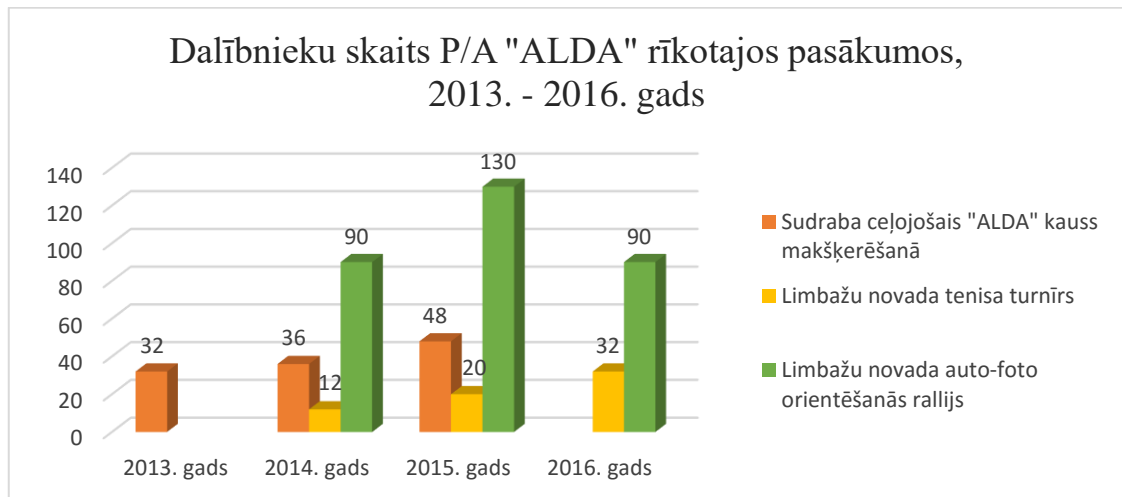
Sporta skola regulāri sagatavo vieglatlētikā un smaiļošanā un kanoe airēšanā pasaules un Eiropas junioru čempionātu finālistus.

³⁴ Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skolas dati, 2012. – 2016. gads

Pašvaldības aģentūras “ALDA” publiskās aktīvās brīvā laika pavadīšanas pamatvīzija ir vērsta uz brīvo dabu - dabas taku izbūve un pieejamība, pludmaļu sakārtošana, makšķerēšana, kā arī citas sportiskās aktivitātes, kas saistās ar dabas, apkārtnes, kultūrvides un uzņēmējdarbības izzināšanu Limbažu novadā. Pēdējos gados regulāri ir izdevies piesaistīt Latvijas Zivju fonda finansējumu novada ezeru zivju resursu atjaunošanai un inventāra iegādei zivju resursu aizsardzības nodrošināšanai.

P/a “ALDA” tautas sporta aktivitātes ir vērstas arī uz Limbažu novada atpazīstamības veidošanu, novada pagastu un vietējo uzņēmēju popularizēšanu. P/a “ALDA” veic nozīmīgu darbu sporta tūrisma attīstībā novadā. Tiek piesaistīts ievērojams Limbažu novada un Vidzemes reģiona iedzīvotāju skaits publiskās brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs. P/a “ALDA” mērķis ir padarīt Limbažu novadu ļoti pievilcīgu visiem interesentiem, kuri vēlas dažādot brīvā laika pavadīšanu³⁵ (skat. attēlu Nr. 24).

Attēls Nr. 24

Olimpiskā centra „Limbaži” pamatdarbības galvenie virzieni, jau kopš centra dibināšanas 2000.gadā, ir:

1. Sporta bāzu apsaimniekošana;
2. „Augstu sasniegumu sporta” programmas realizēšana;
3. Sporta sacensību un pasākumu organizēšana;
4. Saimnieciskās darbības veikšana.

Kā piemēru augstam sasniegumam sportā var minēt Alekseja Rumjanceva kvalificēšanos Rio Olimpiādei smaiļošanā.

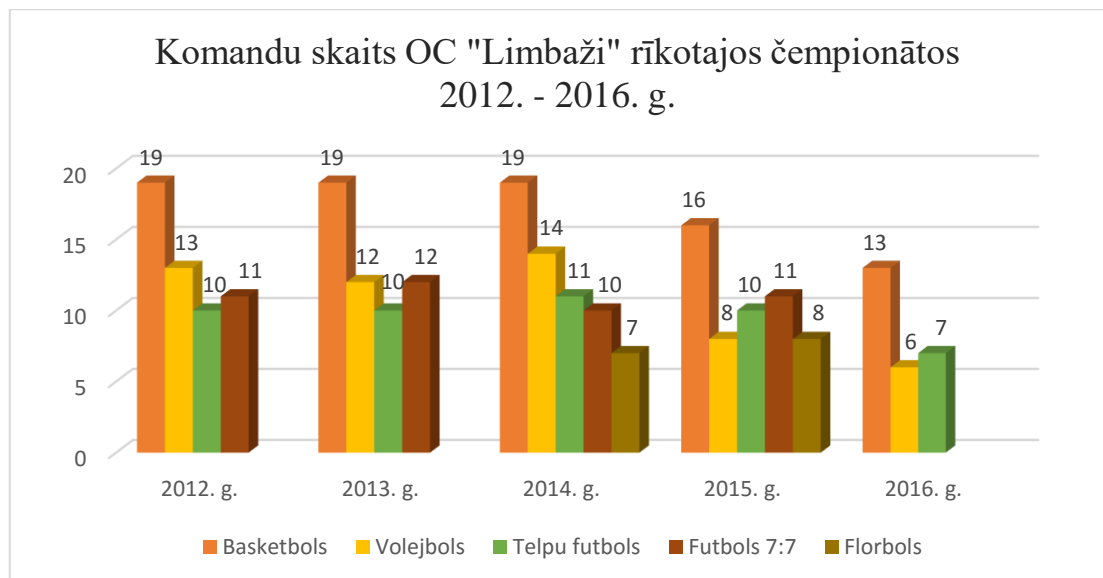
Par sporta ēku un būvju apsaimniekošanu Limbažu pilsētā ir noslēgts līgums ar Limbažu novada pašvaldību, tādējādi Olimpiskais centrs nodrošina ekspluatāciju sporta kompleksam,

³⁵ P/A “ALDA” dati

kurā ietilpst airēšanas bāze ar airēšanas distanci un sportistu viesnīcu, sporta halle un stadiona komplekss ar sportistu viesnīcu. Olimpiskā centra „Limbaži” airēšanas distancē ir piešķirts ICF (Starptautiskā Kanoē federācija) sertifikāts, kas dod tiesības rīkot starptautiskas sacensības smaiļošanā un kanoē airēšanā.

Katru gadu Olimpiskais centrs “Limbaži” rīko aptuveni 35 sporta pasākumus, kur sporta dienas ilgst vienu dienu, bet čempionāti no 3 – 5 mēnešiem. Tā kā jaunieši darba vietas meklē ārpus Limbažu novada, tad Olimpiskā centra “Limbaži” mērķis ir noturēt komandu skaitu čempionātos vismaz nemainīgu. Salīdzinām - 2012.gadā čempionātos piedalījās 53 komandas, 2015.gadā – arī 53 komandas³⁶ (skat. attēlu Nr. 25), jo Olimpiskais centrs “Limbaži” piedāvā ko jaunu – čempionātu florbolā.

Attēls Nr. 25

Katrs Limbažu novada pagasts ir unikāls ar savu daudzveidīgo sporta un publisko aktīvās atpūtas piedāvājumu klāstu. Šeit ir liela nozīme Limbažu novada domes, Olimpiskā centra “Limbaži”, pagastu pārvalžu, izglītības iestāžu, sporta darba organizatoru, sporta entuziastu, sporta klubu un pagastu iedzīvotāju neformālu apvienību sadarbībai.

Straujajā informācijas laikmetā rodas aizvien jaunas intereses un izpratne par brīvā laika aktīvu pavadīšanu un iespēju, ko tā sniedz. Tieši tāpēc ir jāstiprina un jāpilnveido šis daudzveidīgais un atšķirīgais piedāvājums Limbažu novada pagastos. Lai to nodrošinātu, svarīgi ir veikt esošo sporta bāžu infrastruktūras un inventāra atjaunošanu un pilnveidošanu. Noteikti arī būtu jāattīsta sporta tūrisms, kas ļautu gūt papildus ienākumus šo publiskās aktīvās atpūtas piedāvājumu uzturēšanai un saglabāšanai.

³⁶ OC “Limbaži” dati

1.13. Sociālie pakalpojumi

Sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību Limbažu novada teritorijā dzīvojošajiem iedzīvotājiem koordinē, plāno, organizē un sniedz Limbažu novada Sociālais dienests. Lai apmierinātu iedzīvotāju pamatvajadzības un veicinātu darbspējīgo personu līdzdarbību savas situācijas uzlabošanā, tiek nodrošināti sociālā darba, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

Limbažu novada Sociālo dienestu veido trīs nodaļas: Sociālā darba nodaļa, Bērnu un ģimenes atbalsta nodaļa un Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa.

Sociālā dienesta Dienas aprūpes centrs nodrošina sociālos pakalpojumus cilvēkiem ar invaliditāti ar funkcionāliem un garīga rakstura traucējumiem. Lai izpildītu prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem un īstenotu mērķa grupas pieprasījumu pēc papildus sociālajiem pakalpojumiem, nepieciešamas papildus telpas, aprīkojums un sociālā darba speciālisti Dienas aprūpes centram.

Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumus nodrošina veco ļaužu mītne “Cerība” un sociālās aprūpes centrs – pansionāts “Pērle”. Esošās aprūpes iestādes pilnībā nevar nodrošināt nepieciešamo pakalpojuma apjomu, tādēļ pakalpojums tiek pirktis no blakus novados esošajām aprūpes iestādēm.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Umurga” nodrošina ilgstošus aprūpes pakalpojumus bērniem.

Analizējot datus par kopējo Sociālajā dienestā strādājošo skaitu pret iedzīvotāju skaitu, varam secināt, ka esošais speciālistu skaits nenodrošina optimāli noteikto - vidēji 1 sociālā darba speciālists uz 1000 iedzīvotājiem.

Sociālās palīdzības nepieciešamības izvērtēšanu un piešķiršanu administrē Sociālais dienests. Laika posmā no 2011.gada līdz 2015.gadam pēc statistikas datiem redzams, ka sociālā situācija Limbažu novadā uzlabojas. 2011.gadā sociālā palīdzība piešķirta 3354 novada iedzīvotājiem, bet 2015.gadā - 1661 novada iedzīvotājiem.

Tabulā Nr. 3 redzams, kādus sociālos pakalpojumus klienti saņēmuši laika posmā no 2011. – 2015. gadam.

Tabula Nr. 3

Klientu skaits, kas saņēmuši sociālos pakalpojumus, 2011. – 2015.gads³⁷

Pakalpojuma veids	2011.g.	2012.g.	2013.g.	2014.g.	2015.g.
Aprūpe mājās	16	17	18	21	36
Dienas centrs (Limbažos)	14	18	22	31	39
Ilgstoša aprūpe pilngadīgām personām	152	137	123	126	113
Ilgstoša aprūpe bērniem	21	17	31	32	14

2016. gadā valsts mērogā uzsākta ESF projekta “Pakalpojumu pieejamības novērtēšana un plānošana deinstitucionalizācijas procesā” īstenošana. Pasākuma mērķis ir palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem. Pēc klientiem nepieciešamo pakalpojuma apjoma noteikšanas pašvaldībām jāplāno nepieciešamo pakalpojumu ieviešanas iespējas.

Limbažu novadā šobrīd nav pieejami atskurbtuves, drošības pogas, uzticības tālruņa pakalpojumi, kuru izveide būtu plānojama sadarbībā ar blakus novadiem. Novadā nav servisa dzīvokļu, grupu dzīvokļu, sociālo dzīvokļu, kuri ļoti nepieciešami personām ar invaliditāti, personām ar funkcionāliem un garīgās attīstības traucējumiem.

1.14. Veselības aprūpe

Kopš 2009.gada 1. septembra medicīnas reformu rezultātā Limbažu slimnīca no neatliekamās palīdzības iestādes tika pārveidota par ambulatoru iestādi ar steidzamās neatliekamās medicīniskās palīdzības punktu. SIA “Limbažu slimnīca” nodrošina vienlīdzīgu primāro veselības aprūpi Limbažu, Salacgrīvas, Alojās un Krimuldas novadu iedzīvotājiem. Ir pieejamas ārstu konsultācijas 14 specialitātēs. Iestāde nodrošina šādus veselības aprūpes palīdzības veidus :

1. steidzamās neatliekamās medicīnas palīdzības pakalpojumus ;
2. ambulatorās veselības pakalpojumus ;
3. medicīniskās rehabilitācijas ;
4. mājas aprūpes pakalpojumus ;
5. īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumus .

Steidzamās neatliekamās medicīnas punkts strādā 24 stundas diennaktī un gadā vidēji apkalpo 5000 – 6000 pacientus.

³⁷ Limbažu novada Sociālā dienesta dati

No attālākā novada apdzīvotā punkta SIA “Limbažu slimnīca” atrodas 45 km attālumā, bet SIA “Vidzemes slimnīca” Valmierā - 78 km attālumā. Nokļūšanas laiks līdz slimnīcām nepārsniedz 60 min. Limbažu novads ietilpst Rīgas plānošanas reģionā un novada iedzīvotājiem sekundārās veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina Rīgas daudzprofilu slimnīcas. Vidrižu un Skultes pagastu iedzīvotājiem pieejamākas ir Rīgas slimnīcas. Attālums no šiem pagastiem līdz Rīgai ir ap 50 km.

Tabulā Nr. 4 redzams, ka SIA “Limbažu slimnīca” sniegto pakalpojumu apjoms, salīdzinot 2014. gada ar 2015. gadu, ir pieaudzis.

Tabula Nr. 4

SIA “Limbažu slimnīca” rezultatīvie rādītāji, 2014. – 2015. gads³⁸

Nr.p.k	Pakalpojumu veidi	2014.gadā	2015.gadā
	Valsts apmaksāto pakalpojumu apjoms		
1.	Dienas stacionārs		
	1.1. Vidējais gultu skaits	50	50
	1.2. Ārstēto pacientu skaits	1180	1186
2.	Operāciju skaits	905	910
3.	Ambulatoro konsultāciju skaits	17 877	17 914
4.	Diagnostisko izmeklējumu skaits	20 422	20 715
5.	Rehabilitācijas pakalpojumu skaits	1923	1930
6.	Diabētiskās pēdas aprūpes pakalpojumu skaits	883	898
7.	Zobārstniecības (bērnu) pakalpojumu skaits	1612	1617
8.	Mājas aprūpē apkalpoto pacientu skaits	171	174
9.	SMPP nodaļa apkalpoto pacientu skaits	6094	6236
	Maksas pakalpojumu apjoms		
1.	Dienas stacionārā ārstēto pacientu skaits	49	52
2.	Īslaicīgās sociālās aprūpes pacientu skaits	15	140
3.	Ambulatoro pacientu skaits	13 391	13 787

³⁸ SIA “Limbažu slimnīca” dati

Limbažu novadā medicīniskie pakalpojumi tiek nodrošināti dažāda profila ārstniecības iestādēs (skat. tabulu Nr. 5).

Tabula Nr. 5

Ārstniecības iestādes Limbažu novadā³⁹

	Slimnīca	Doktorāts	Feldšeru – vecmāšu punkts	Ārstu privāt- prakses	Ģimenes ārstu prakses	Zobārsta prakses	Cita ārstniecības iestāde
Limbaži	1			9	8	5	2
Katvaru pag.					1		
Limbažu pag.							
Pāles pag.							
Skultes pag.					2	1	
Umurgas pag.					1		
Vidrižu pag.		1	1		1	1	
Viļķenes pag.					1		

Novadā darbojas 14 ģimenes ārstu prakses, kuras nodrošina primārās veselības aprūpes pakalpojumus visā novada teritorijā.

Sarežģīta situācija ir zobārstniecībā, jo tikai 2 zobārstu prakses apkalpo valsts finansētos pakalpojumus bērniem. Pieaugot pakalpojumu apjomam, palielinās rindas pēc šiem pakalpojumiem. Vissliktākajā situācijā ir lauku pagastu bērni, jo tikai 2 pagastos ir iespējams saņemt zobārstu pakalpojumus.

Medikamentu un medicīnas preču tirdzniecību Limbažu novadā nodrošina aptiekas un to filiāles Limbažos, Skultē, Vidrižos, Viļķenē un Pālē.

Lai uzlabotu iedzīvotāju vispārējo veselības stāvokli, pašvaldība 2016. gadā iestājusies Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā. Dalība tajā sniedz papildus metodisko un finanšu piesaistes iespējas veselību veicinošo pasākumu organizēšanā.

³⁹ Limbažu novada pašvaldības dati

1.15. Drošība

Sabiedriskās kārtības nodrošināšanai Limbažu novadā ir izveidota Limbažu novada pašvaldības policija. Tās galvenais uzdevums ir sabiedriskās kārtības uzturēšana Limbažu novadā un Limbažu novada domes saistošo noteikumu ievērošanas kontrole. Limbažu pilsētā atrodas arī Valsts policijas Vidzemes reģiona pārvaldes Limbažu iecirknis un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Vidzemes reģiona brigādes Limbažu daļa.

Tabula Nr. 6

Pašvaldības policijas darbība, 2011. – 2015. gads

	2011.g.	2012.g.	2013.g.	2014.g.	2015.g.
Izsaukumi	738	954	958	992	1015
Administratīvie protokoli	209	224	239	203	314
Administratīvie protokoli (alkohols)	46	115	115	114	78
Aizturēti un nogādāti dzīvesvietā un ārstniecības iestādēs (alkohols)	56	71	110	117	163
Reidi ģimenēs (kopā ar Sociālo dienestu un bāriņtiesām)	23	25	24	26	8

Tabulā Nr. 6 redzama Pašvaldības policijas darba dinamika laika posmā no 2011. – 2015. gadam. Pēdējos gados pašvaldība ir palielinājusi budžetu Pašvaldības policijas funkciju nodrošināšanai – izveidotas jaunas amatu vietas, iegādāts papildus aprīkojums, līdz ar to iespējams nodrošināt tās aktīvāku un kvalitatīvāku darbību. Rezultātā kārtība novadā ir būtiski uzlabojusies. Tomēr nav iespējams nodrošināt pastāvīgu policijas klātbūtni visā novadā. Vienīgais pagasts, kurā pastāvīgi strādā pašvaldības policijas darbinieks, ir Skultes pagasts. Lielākā uzmanība tiek pievērsta drošībai Limbažu pilsētā, taču reidi tiek organizēti arī uz novada pagastiem.

Huligānisma mazināšanai pašvaldība 2014. gadā uzsāka īstenot optiskās gaisvadu līnijas izbūves un novērošanas kameru uzstādīšanu Limbažu pilsētā, tādējādi samazinot vandālismu, uzlabojot iedzīvotāju drošības sajūtu un noziegumu atklāšanu. Projektu nepieciešams turpināt, lai ar kamerām nodrošinātu visas stratēģiski nozīmīgās, kā arī nomaļākās vietas pilsētā un pagastos.

1.16. SVID analīze

Limbažu novada attīstības iespējas un draudus, kā arī esošās situācijas stiprās un vājās puses atspoguļo SVID analīze – visplašāk izmantotā metode plānošanas procesā, lai noskaidrotu esošās situācijas stiprās un vājās puses un lai identificētu iespējas un draudus nākotnē.

Ekonomiskā attīstība	
Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> - krājaizdevu sabiedrības attīstība - uzņēmēju sadarbības un atbalsta pasākumu īstenošana - vispusīgs piedāvājums izglītības līmeņa paaugstināšanai - plašs kultūras un sporta iestāžu tīkls, tradicionālie pasākumi - ir lieli, eksportspējīgi uzņēmumi - uzņēmējdarbības iniciatīvu konkurss
Vājās puses	<ul style="list-style-type: none"> - pieaugušo izglītības nepietiekama attīstība - maza novada publicitāte esošās uzņēmējdarbības popularizēšanai un jaunu uzņēmēju piesaistei - zema uzņēmēju informētība par esošām iespējām, konsultāciju trūkums uzņēmējdarbības uzsākšanai - zema uzņēmējdarbības aktivitāte - samazinās uzņēmumu, tai skaitā, pašnodarbināto skaits - augsts sieviešu bezdarbs - pieaug nodarbināto skaits lauksaimniecībā, vienlaikus nav pieaugoša nodokļu pienesuma - kvalificēto darbinieku aizplūšana - nav augsta radošuma uzņēmumu attīstībai - nav sociālā kapitāla mazo uzņēmēju attīstībai - samazinās darbspējīgo skaits - zems ekonomiski aktīvo iedzīvotāju īpatsvars
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> - Rīgas, jūras tuvums - lidlauka attīstība - iespējamā ātrgaitas dzelzceļa līnijas izveide - mūsdienīgu tehnoloģiju attīstība, pieejamība - Skultes un Salacgrīvas ostas infrastruktūra - lielas lauksaimniecībā izmantojamās zemes platības, mežu zemes un ūdeņu platības - novads atrodas pie VIA Baltica, GNP, perspektīvā Ziemeļu stīga - vietējā kurināmā potenciāls - koksnes, kūdras pietiekamība - labs esošais ceļu tīkls (pieejamība bez kvalitātes) - lielākajā daļā teritorijas apmierinošs analogo un mobilo sakaru pārklājums - pastāv daudzcentru apkalpes struktūra - vienmērīgs apdzīvoto centru izvietojums - laba centru sasniedzamība - labi sasniedzami gan periodiskie, gan ikdienas pakalpojumi - specifiskas saimniecības ar mazām zemes platībām - augstākais piensums no mežizstrādes, būvniecības - dabas resursu daudzveidība - tīra, nepiesārņota daba

Draudi	<ul style="list-style-type: none"> - dzelzceļa infrastruktūras nepilnīgs nodrošinājums - tālāko apdzīvoto centru un viensētu izzušana - valdības nodokļu politikas nestabilitāte - infrastruktūras kvalitātes pasliktināšanās - daļā teritorijas nav iespējama elektroenerģijas slodzes palielināšana - neapmierinoša ceļa seguma kvalitāte - atsevišķās vietās nepilnīgs mobilo sakaru pārklājums - neizmantots Limbažu vecpilsētas potenciāls - ar elektroenerģiju saistīto pakalpojumu augstās izmaksas (valsts mēroga problēma) - lauku vidē dominē naturālās saimniecības - noveco tehnika, materiālie resursi - trūkst viesnīcas, kafējnīcas tūristiem - negatīva demogrāfiskā situācija (novecošana, zema dzimstība) - iedzīvotāju migrācija
Izglītība	
Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> - optimāls izglītības iestāžu izvietojums; - pietiekams skaits vietu pirmsskolas izglītības iestādēs; - kvalitatīvs pedagoģiskais personāls; - izveidota izglītības metodiskā darba vadība; - izglītības iestāžu nodrošinājums ar informācijas tehnoloģijām - licencēta pirmsskolas izglītības programma bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem - skolu bāzes izmantošana sabiedrības tālākizglītošanai - aktivizējas vecāku līdzdalība izglītības procesā - nometnes reemigrējušiem bērniem - ieguldīti resursi interešu izglītībā - starptautiskā sadarbība - projektu izstrāde dažādās jomās - jauniešu brīvprātīgais darbs - pilsoniskās izglītības aktivitātes - ekoskolas
Vājās puses	<ul style="list-style-type: none"> - atbalsta personāla trūkums - sociālie pedagogi - speciālistu trūkums - jauni speciālisti, aizvietošanas iespējas - nav izglītības iespējas bērniem ar valodas traucējumiem - augstas viena izglītojamā izmaksas skolās ar nelielu bērnu skaitu - nepietiekams finansējums skolu un mācību procesa tehniskās bāzes nodrošinājumam - nav apzinātas novadam specifiskas pieaugušo izglītības vajadzības - ilga laiks, ko pavada bērni skolas transportā - nav dažādības un vajadzībām atbilstošas attīstības interešu izglītībā - neorganizētā ārpusskolas jaunatne - jaunatnes politikas ieviešanas neefektivitāte - jauniešu iesaistes trūkums novada attīstībā
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> - sadarbības attīstība ar Limbažu pilsētas konsultatīvo bērnu centru un Bērnu un ģimeņu atbalsta centru - pieaug valsts finansējums mācību līdzekļu un mācību tehniskās bāzes nodrošinājumam

	<ul style="list-style-type: none"> - audzēkņu piesaiste no citiem novadiem
Draudi	<ul style="list-style-type: none"> - izglītošanās motivācijas trūkums pamatskolas skolēniem - dzimstības samazināšanās - emigrācija
Sports un aktīvā atpūta	
Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> - izveidota āra sporta infrastruktūra ielu basketbolam, pludmales volejbolam - sporta skola ar profesionāliem, kvalificētiem sporta speciālistiem; - attīstīts sporta bāžu tīkls - Olimpiskais centrs - labi piemēri sadarbības veidošanā ar veselības aprūpes un sociāliem centriem - labi piemēri sporta nevalstiskajām organizācijām - atsevišķu aktīvās atpūtas zonu attīstība, veloceliņi - starptautiskais sertifikāts airēšanas distancē - attīstītas vietējās tradīcijas čempionātos (volejbols, komandas sporti tautas sporta līmenī) - makšķerēšanas tradīcijas
Vājas puses	<ul style="list-style-type: none"> - sporta bāzes nolietojums un trūkums pagastos - speciālistu trūkums - nav speciālistu koriģējošai vingrošanai izglītības iestādēs - naksmiņņu trūkums sporta nometnēm - baseina trūkums - vecāku neizglītība par sporta nozīmi - sadarbības trūkums darbā ar cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> - augstas klases sportistu sagatavošana - sabiedrības iesaiste dažāda līmeņa sporta un veselības uzlabošanas pasākumos, izmantojot esošās sporta bāzes - Rīgas tuvums - mobilitātes iespējas - iedzīvotāju veselības uzturēšanas aktivitāšu popularitātes pieaugums kopumā
Draudi	<ul style="list-style-type: none"> - komandas sporta veidu un sporta bāžu nepietiekams noslogojums cilvēku skaita samazināšanās dēļ - motivācijas trūkums iedzīvotājiem brīvā laika pilnvērtīgai izmantošanai, veselīgam dzīvesveidam - cilvēku dzīves veida maiņa
Kultūra	
Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> - bibliotēku darbība iedzīvotāju tālākizglītībai, konsultāciju sniegšanai, izmantojot bibliotēku IKT - reģionālā bibliotēka kā novada bibliotēku metodiski konsultatīvais centrs - bibliotēku vienotā informācijas sistēma - kopējā bibliotēku mājas lapa - bibliotēku Latvijas un starptautiskā sadarbība - telpu pieejamība bibliotēkās dažādām aktivitātēm, piemēram, uzņēmēju sanāsmēm - profesionāli un talantīgi pašdarbības kolektīvu vadītāji

	<ul style="list-style-type: none"> - plašs pārklājums kultūras mantojuma objektiem - starptautiskie pasākumi, kas pieejami novada iedzīvotājiem (amatieru teātru un akardeonistu, koklētāju, diskilendu, deju) - dalība Hanzas savienībā - starptautiskās iespējas/pieredze, novada popularizēšana - valsts mēroga pasākumi (Baumaņu Kārļa jubilejai veltītās himnas goda diena, Emila Melngaiļa svētki) - Dziesmu un deju svētku tradīciju saglabāšana - aktiermākslas aktivitātes un tradīcijas - mērķdotācija dalībai valsts nozīmes pasākumos - vienotu mākslas kolektīvu pasākumu organizēšana - bērnu un jauniešu aktivitātes, kas nodrošina pamatsastāvu atjaunošanu - pietiekams pārklājums ar bibliotēkām, muzejiem un kultūras namiem, centriem - labas pasākumu tradīcijas - stabili augsta līmeņa tautas mākslas kolektīvi - NVO darbības aktivizēšana projektiem kultūras jomā - kultūras iestāžu sadarbība ar mūžizglītības un sociālajiem centriem - sabiedrības integrācijas pasākumi, tai skaitā, iestāžu pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem - projektu rakstīšanas aktivitāte kultūras jomā
Vājās puses	<ul style="list-style-type: none"> - kultūras iestādēs trūkst personāla - nepietiekama mūsdienīga tehniskā infrastruktūra kultūras iestādēs - nepietiekama novada pasākumu publicitāte - zemais atalgojums kultūras nozarē - Bīriņu sabiedriskā centra attīstības trūkums - nepietiekams finansējums muzeju krājuma restaurēšanai - nepietiekams finansējums bibliotēku krājumu atjaunošanai - jaunatnes pašiniciatīvas trūkums aktivitātēm - iespēju trūkums jaunu speciālistu piesaistei dažādām iestādēm - radošo meklējumu pasivitāte un ideju trūkums jaunām kultūras norisēm - finanšu ierobežojumi - vienota muzeju metodiskā centra trūkums novadā (iespēja Limbažu muzejā) - glabātuves trūkums muzejā - ierobežotas krājumu komplektēšanas iespējas - norāžu trūkums uz kultūras iestādēm - daļējs finansējuma trūkums tērpiem, dekorācijām, transportam - skolēnu koru mākslinieciskā līmeņa pazemināšanās - nepietiekama interešu izglītības programmu attīstība atbilstoši vajadzībām
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> - dalība Hanzas savienībā - starptautiskās iespējas - Amatu mājas izveide - sadarbības iespējas ar citām jomām - lasīšanas veicināšanas pasākumi bērniem un jauniešiem

Draudi	<ul style="list-style-type: none"> - motivācijas trūkums jauniešiem - uzturēšanas un atjaunošanas izmaksu trūkums kultūras objektiem - iedzīvotāju skaita samazināšanās - iedzīvotāju sastāva novecošanās - cenu sadārdzināšanās - IKT strauja attīstība
Sociālā un veselības aprūpe, drošība	
Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> - starpinstitūciju sadarbība - nevalstisko organizāciju darbības attīstība sociālajā jomā (piemēram, pensionāru biedrības) - īslaicīgās aprūpes attīstība slimnīcā - reidu organizēšana sociālā riska ģimenēs - higiēnas telpu izveide Pālas pag., Skultes pag., Katvaru pag. - Latvijas Sarkanā Krusta pārtikas un zupas sadales punkti - labs ģimenes ārstu prakšu tīkls - attīstās sociālo pakalpojumu tīkls - izveidota sadarbība ar dzīvnieku patversmi Mežavairogi - pašvaldības policijas darbības attīstība - novērošanas kameru izvietošana - Bāriņtiesas darbība visā novada teritorijā - dienas aprūpes centrs - invalīdu sporta biedrība/klubs - bērnu ārpusģimenes aprūpe - Džimbās drošības skola - nepilngadīgo likumpārkāpēju profilakses programma - bērnu piedzimšanas pabalsts - sadarbība ar Ainažu psihoneiroloģisko slimnīcu - rehabilitāloga pieejamība slimnīcā - reliģisko organizāciju līdzdarbība sociālajā jomā - pastāvīgas labdarības akcijas - tiek nodrošināta darbspējas rehabilitācija
Vājās puses	<ul style="list-style-type: none"> - atskurbtuves trūkums - speciālistu trūkums (sociālās un veselības aprūpes) - grupu dzīvokļu trūkums - ierobežota veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība zema finansējuma dēļ - nav attīstīta sociālās aprūpes iestāžu infrastruktūra (bērnu nami un pansionāti) - aprūpe mājās neaptver visu novadu - nepietiekami sociālās rehabilitācijas pakalpojumi visā novadā - nepietiekoša invalīdu integrācija sabiedrībā - atbalsta trūkums daudz bērnu ģimenēm - iestrādes atkarību profilaksē un vardarbības mazināšanā, trūkst saiknes starpinstitucionālai sadarbībai, īpaši ar skolām - nav audžuģimeņu, vienlaikus ir sadarbība ar Audžuģimeņu biedrību - atbalsts aizbildņiem un aizgādniekiem - bērnu nama transformēšana - speciālistu un konsultāciju trūkums garīgajai veselībai

	<ul style="list-style-type: none"> – transporta nodrošinājums no Valmieras slimnīcas, īpaši, mazaizsargātām grupām
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> – sabiedrības aktivitātes potenciāla izmantošana – darbinieku skaita samazināšanās citās jomās
Draudi	<ul style="list-style-type: none"> – deinstitucionalizācija – imigranti, bēgļi – iedzīvotāju saslimstības pieaugums veselības veicināšanas trūkuma dēļ
Telpiskās attīstība, teritorijas plānošana un vide	
Stiprās puses	<ul style="list-style-type: none"> – tīra vide – daudzveidīga dabas ainava – Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta aktīva darbība – kultūras mantojuma daudzveidība – ceļu tīkls (piekļuve) – velo celiņu attīstība – namu apsaimniekošana, piesaistot finanses ēku siltināšanai – atpūtas zonu veidošana – mežu zemes apjoms – derīgie izrakteņi (piemēram, kūdra)
Vājās puses	<ul style="list-style-type: none"> – ceļu kvalitāte – nepietiekama kvalitāte un efektivitāte atkritumu apsaimniekošanā (nelegālās atkritumu izgāztuves, dedzināšana u.tml.) – pamestas post-padomju ražošanas būves – pašvaldības īpašumu neefektīva apsaimniekošana – valsts ceļu nepietiekama apsaimniekošana (kaisīšana ziemā) – kanalizācijas infrastruktūra ārpus pilsētas un ciemiem – zema cilvēku individuālā atbildība par vides ilgtspējīgu attīstību – vides un attīstības nevalstisko organizāciju trūkums – neatbilstošs sabiedriskā transporta grafiks – nepietiekams ielu apgaismojums – lieli māju apsaimniekošanas rēķini – apstādījumu kopšana – grausti pilsētā, īpaši, vecpilsētā – māju siltināšana pagastos – grants ceļu tuvumā esošu māju nepietiekošs atbalsts
Iespējas	<ul style="list-style-type: none"> – sporta infrastruktūras attīstīšana iedzīvotāju labklājībai – atpūtas infrastruktūras attīstīšana iedzīvotāju labklājībai – elektrotīkla Ziemeļu koridors izbūve - tarifu samazinājums, papildus enerģija – ostas infrastruktūra – atkritumu šķirošanas sekmēšana – alternatīvās enerģijas pasākumu ieviešana
Draudi	<ul style="list-style-type: none"> – pašvaldības pakalpojumu un iedzīvotāju dzīves līmeņa kritums sliktas ceļu kvalitātes dēļ – attālinātā darba un uzņēmējdarbības attīstības iespēju mazināšanās zema interneta pārklājuma dēļ – -vides ilgtspējas un daudzveidības samazināšanās intensīvas mežu izciršanas dēļ

	<ul style="list-style-type: none">- -vides piesārņošana nepārdomātu darbību rezultātā;- -meliorācijas sistēmas lēna sabrukšana;- -augstas izmaksas elektroenerģijas pakalpojumiem (valsts mēroga problēma);- -augsti siltuma apgādes tarifi (valsts mēroga problēma);
--	--

2. Stratēģiskā daļa

2.1. Limbažu novada attīstības vīzija

Limbažu novada attīstības vīzija: „Novads kā konkurētspējīga Rīgas reģiona un Latvijas sastāvdaļa ar attīstītu infrastruktūru, plašām izglītības, kultūras, sporta, tūrisma un atpūtas iespējām, sociāli stabilu dzīves un darba telpu, attīstītu ražošanu ar augstu pievienoto vērtību, ar modernu, videi draudzīgu un zaļu dzīves vidi, kuru par savu dzīves vietu izvēlas dažāda vecuma un sociālo grupu iedzīvotāji. Limbažu novads – ģimenēm draudzīgs novads”.

2.2. Limbažu novada ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes

Ilgtermiņa prioritātes (IP)	Vidēja termiņa prioritātes (VTP)
1. Cilvēkresursu attīstība un to dzīves kvalitātes paaugstināšana	1. Kvalitatīvi, pieejami un sabiedrības vajadzībām atbilstoši pakalpojumi
2. Uzņēmējdarbības vides attīstība, sekmējot konkurētspējīgas un ar augstu pievienoto vērtību, uzņēmējdarbības, īpaši, ražošanas, attīstību	2. Sabiedrības pašiniciatīvas stiprināšana
3. Vides ilgtspējīga attīstība, saglabājot novadam raksturīgo dzīves vidi un apdzīvojuma struktūru	3. Novadam specifisku resursu attīstīšana
	4. Atbildīga un ilgtspējīga resursu izmantošana

2.3. Limbažu novada vidēja termiņā prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi

Vidēja termiņa prioritātes (VTP)	Rīcības virzieni (RV)	Uzdevumi (U)
1. Kvalitatīvi, pieejami un sabiedrības vajadzībām atbilstoši pakalpojumi	<ul style="list-style-type: none"> • Pakalpojumu pieejamības nodrošināšana 	<ul style="list-style-type: none"> – Kvalitatīvas izglītības pieejamība – Sociālās un veselības aprūpes infrastruktūras attīstība, atbilstoši sabiedrības vajadzībām – Infrastruktūras attīstība, atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām
	<ul style="list-style-type: none"> • Pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana 	<ul style="list-style-type: none"> – Sociālās un veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes attīstība – Kvalitatīva, uz kompetencēm balstīta izglītības procesa nodrošināšana pirmsskolā, vispārējā izglītībā un pieaugušo izglītībā – Sabiedrības drošības paaugstināšana – Ceļu pieejamības un kvalitātes pilnveide – Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides radīšana – Nodarbinātības, īpaši jauniešu, veicināšana
	<ul style="list-style-type: none"> • Sadarbības veicināšana 	<ul style="list-style-type: none"> – Izglītības iestāžu sadarbības veidošana ar sociālajām, veselības un drošības institūcijām – Uzņēmēju sadarbības atbalsts
2. Sabiedrības pašiniciatīvas stiprināšana	<ul style="list-style-type: none"> • Sabiedrības iesaistīšana un līdzdalības paaugstināšana 	<ul style="list-style-type: none"> – Izpratnes paaugstināšana par veselīgu dzīvesveidu un sociālo drošību sabiedrībā – Sabiedrības līdzdalības paaugstināšana sociālās un veselības jomā – Sabiedrības iesaiste vides uzlabošanai un ilgtspējai – Sabiedrības pašiniciatīvas atbalsts kultūras jomas attīstībai – Iedzīvotāju iniciatīvas aktivizēšana ieguldījumam novada attīstībā

	<ul style="list-style-type: none"> • Aktīva brīvā laika pavadīšanas sekmēšana 	<ul style="list-style-type: none"> – Interesešu un iniciatīvas attīstīšana bērniem un jauniešiem brīvā laika aktivitātēs – Velo infrastruktūras attīstība – Tautas sporta attīstība – Bērnu un jauniešu sporta un veselīga dzīvesveida pasākumi – Sporta pieejamības paaugstināšana
	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamiska un radošumu veicinoša vide 	<ul style="list-style-type: none"> – Dinamiska un atvērta vide – Radošuma, inovāciju un attīstības veicināšana uzņēmējdarbībā
3. Novadam specifisku resursu attīstīšana	<ul style="list-style-type: none"> • Iespēju un pasākumu popularizēšana 	<ul style="list-style-type: none"> – Limbažu novada kā uzņēmējdarbībai pievilcīgas vides popularizēšana – Kultūras jomas starptautiskās sadarbības potenciāla izmantošana novada popularizēšanai – Tūrisma potenciāla izmantošana
	<ul style="list-style-type: none"> • Vietējā potenciāla izmantošana 	<ul style="list-style-type: none"> – Limbažu novada iedzīvotāju vietējās identitātes un sadarbības attīstība – Kultūras potenciāla izmantošana tūrismam un uzņēmējdarbībai – Perspektīvu un novadam specifisku uzņēmējdarbības veidu atbalsts
4. Atbildīga un ilgtspējīga resursu izmantošana	<ul style="list-style-type: none"> • Energoefektīva un ilgtspējīga infrastruktūra un resursi 	<ul style="list-style-type: none"> – Energoefektivitātes paaugstināšana – Dabas resursu ilgtspējīgas un efektīvas izmantošanas attīstība – Infrastruktūras sistēmu attīstība

2.4. Limbažu novada vidējā termiņā sasniedzamie rezultāti

Rādītājs	Bāzes gads	Pašreizējā vērtība	2023. gadā sasniedzamais rezultāts	Avots
IP1 Cilvēkresursu attīstība un to dzīves kvalitātes paaugstināšana				
Iedzīvotāju skaits	2015	18094	Nesamazinās	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums	2015	Dzimstība - 189 Mirstība - 358	Izlīdzinās dzimstības un mirstības līmenis	Limbažu novada pašvaldība
Sabiedrisko organizāciju skaits	2015	198	Palielinās	LURSOFT dati
Sociālās palīdzības saņēmēju skaits	2015	1661	Samazinās	Limbažu novada pašvaldība
Renovēto daudzdzīvokļu māju skaits	2015	45	60	Ekonomikas ministrijas dati
IP2 Uzņēmējdarbības vides attīstība, sekmējot konkurētspējīgas un ar augstu pievienoto vērtību, uzņēmējdarbības, īpaši, ražošanas, attīstību				
Nodarbināto skaits	2015	9906	Pieaug	Valsts ieņēmumu dienests
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis vidēji uz 1 iedzīvotāju gadā, EUR	2015	409.54	Pieaug	Limbažu novada pašvaldība
Bezdarba līmenis, %	2015	7.8 %	Samazinās	Nodarbinātības valsts aģentūra
100 lielāko uzņēmumu Neto apgrozījums, EUR	2014	121597451	Par 45% palielinās Neto apgrozījums	Valsts ieņēmumu dienests
Attīstības indekss	2014	-0.113	Pieaug	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
IP3 Vides ilgtspējīga attīstība, saglabājot novadam raksturīgo dzīves vidi un apdzīvojuma struktūru				
Atjaunoto kultūrvēsturisko un dabas objektu skaits	2015	5	20	Limbažu novada pašvaldība
Pašvaldības autoceļu rekonstruēto / atjaunoto kilometru skaits	2015	26	86	Limbažu novada pašvaldība
Pašvaldības nozīmes koplietošanas meliorācijas sistēmu atjaunošana (km)	2015	0	20	Limbažu novada pašvaldība

2.5. Limbažu novada Attīstības programmas saskaņotība

Limbažu novada attīstības programma izstrādāta saskaņā ar Nacionālo attīstības plānu 2014. – 2020. gadam un Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmu 2014. – 2020. gadam, analizētas sadarbības iespējas ar blakus esošiem novadiem.

Limbažu novada attīstības programma atbilst šādiem **Nacionālā attīstības plāna 2014. – 2020. gadam** rīcības virzieniem un uzdevumiem:

Rīcības virzieni	Uzdevumi
RV Energoefektivitāte un enerģijas ražošana	U2 Energoefektivitātes programmas valsts un pašvaldību sabiedrisko ēku sektorā
	U3 Atbalsta programmas dzīvojamo ēku energoefektivitātei un pārejai uz atjaunojamiem energoresursiem
RV Cienīgs darbs	U4 Jauniešu nodarbinātības veicināšana, t.sk. (a) karjeras izglītības sistēma, (b) jauniešu pēc profesionālās un/vai augstākās izglītības pabeigšanas integrācija darba tirgū, t.sk. uzņēmējdarbības uzsākšana, (c) atbalsta pasākumi jauniešiem – bezdarbniekiem pirmās darba pieredzes iegūšanai, (d) profesionālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma pilnveide
	U5 Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju un bezdarbnieku konkurētspējas un piekļuves darba tirgum veicināšana, nodrošinot aktuālu motivācijas, prasmju uzlabošanas un kompetenču celšanas, izglītības un sociālā atbalsta (t.sk. pagaidu darba iespējas) pakalpojumu pieejamību
	U6 Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas formu daudzveidošana
RV Stabili pamati tautas ataudzei	U4 Stiprināt alternatīvo ģimeņu (audžuģimenes, aizbildņi) kustību, pilnveidot ārpusģimenes aprūpes laikā bērnam sniegtos pakalpojumus, kā arī sekmēt ģimenisku vidi bērnu ārpusinstitūcijas aprūpes iestādēs un jauniešu sagatavotību dzīvei pēc ārpusģimenes aprūpes, nodrošinot sociālā dienesta atbalstu vismaz divus gadus pēc aprūpes pārtraukšanas, ceļot arī sociālo dienestu kapacitāti
	U5 Atbalsts ģimenei un indivīdiem krīzes situācijās un situācijās, kas saistītas ar dzimumu vardarbību, sniedzot profesionālus sociālā darba pakalpojumus un savlaicīgus sociālās un medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus (t.sk. krīzes konsultāciju, vardarbības prevencijas un rehabilitācijas atbalsta programmas)

	<p>U6 Mazināt bērnu noziedzību, novērst noziedzīgu uzvedību veicinošus faktorus, kā arī uzlabot bērnu drošību, aizsargājot tos no veselības un dzīvības apdraudējuma, nodrošināt garīgās veselības pakalpojumu pieejamību, mazināt bērnu traumatismu</p>
RV Kompetenču attīstība	<p>U2 Iespēju radīšana talantu atklāšanai un izkopšanai, t.sk. atbalsts jauniešu tehniskās jaunrades centriem, skolēnu vasaras mācību nometņu, zinātnisko semināru, konkursu un zinātnisko projektu nodrošināšana</p>
	<p>U2 Iekļaujošas izglītības attīstība – atbalsta personāla, tai skaitā pedagogu palīgu, nodrošināšana un mācību materiāla speciālajai izglītībai izveide</p>
	<p>U4 Augsti kvalificētu un radošu vispārējās izglītības pedagogu sagatavošana un piesaiste: (a) jaunu un talantīgu pedagogu piesaiste, (b) pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveide, (c) jauno pedagogu prakses un mentoringa sistēma, (d) visaptverošs izglītības kvalitātes monitorings</p>
	<p>U5 Tādu jauniešu iesaistīšana aktivitātēs ārpus formālās izglītības un brīvprātīgajā darbā, kuri šīs iespējas neizmanto vai izmanto reti</p>
	<p>U7 Nepieciešamo profesionālo izglītības programmu noteikšana un izstrāde atbilstoši veiktajai un plānotajai nozaru izpētei un noteiktajām pamatprofesijām un kvalifikācijām, nepieciešamo profesiju standartu un programmu noteikšana un izstrāde, iekļaujot mācību programmā profesionālās izglītības prakses vietas sadarbībā ar nozaru uzņēmējiem</p>
	<p>U8 Modulāro izglītības programmu (elastīgu un kombinējamu tematisku bloku) ieviešana profesionālajā izglītībā, mācību metodisko līdzekļu, t.sk. digitālo, izstrāde un aprobācija</p>
RV Veselīgs un darbaspējīgs cilvēks	<p>U1 Veselīga un aktīva dzīvesveida paraduma nostiprināšana sabiedrībā kopumā, nostiprinot veselības veicināšanas sadarbības tīklus: (a) veselīga uztura, aktīva dzīvesveida un garīgas veselības veicināšana, (b) bērnu un jauniešu sporta un tautas sporta attīstība, (c) veselības mācības iekļaušana skolu programmās, (d) atkarību izraisošo vielu un procesu prevencija</p>
	<p>U4 Medicīniskās un sociālās rehabilitācijas pasākumi darbaspēju saglabāšanai un atjaunošanai, t.sk. personām pēc nelaimes gadījumiem, saslimšanām un traumām darbā</p>

	U5 Atkarību izraisošo procesu un vielu lietošanas izplatības ierobežošana, t.sk. ārstēšana cilvēku integrācijai darba tirgū un atkarību izraisošo vielu pieejamības mazināšana
RV Cilvēku sadarbība, kultūra un pilsoniskā līdzdalība kā piederības Latvijai pamats	U1 Atbalsts nacionālās identitātes veidošanai, kultūras mantoto un jaunradīto vērtību (mūsdienīga māksla, tautas māksla, filmas un literatūra) iedzīvināšanai, veicinot dažādu sabiedrības grupu sadarbību
	U2 Kvalitatīva pilsoniskās līdzdalības veicināšana un publiskās pārvaldes komunikācija ar sabiedrību jautājumos, kas visvairāk skar cilvēkus
	U3 Pilsoniskās sabiedrības aktivitāšu atbalsts, kas stiprina sadarbību un savstarpēju sapratni starp dažādām paaudzēm, etniskajām un interešu grupām, profesijām, teritorijām, īpaši sabiedriski neaktīvo iedzīvotāju iesaistīšana, talkas un citas brīvprātīgās aktivitātes, kopienu attīstība un līdzdalība politikas veidošanā
RV Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos - teritoriju potenciāla izmantošana	U2 Kooperācijas attīstības sekmēšana visos ražošanas un pakalpojumu sniegšanas līmeņos un starp tiem
	U4 Atbalsts un pasākumi mazo un vidējo uzņēmumu – lauksaimniecības, zivsaimniecības un meža produkcijas ražotāju pieejai preču izplatīšanas tīkliem un piegādes ķēžu saīsināšanai
RV Pakalpojumu pieejamība līdzvērtīgāku darba iespēju un dzīves apstākļu radīšanai	U2 Vietējo autoceļu un pievadceļu sakārtošana, priekšroku dodot autoceļiem, kuri savieno apdzīvotās vietas ar reģionālas nozīmes attīstības centriem, kā arī lauksaimniecības, pārtikas ražošanas un mezsaimniecības uzņēmumiem, un uz kuriem ir lielāka satiksmes intensitāte
	U4 Sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšana vienotā autobusu un vilcienu maršrutu tīklā, nodrošinot lauku iedzīvotājiem iespējas nokļūt reģionālas nozīmes attīstības centros, un no tiem nacionālas nozīmes attīstības centros un galvaspilsētā (pagastu savienojums ar 21 + 9, vismaz divas reizes dienā)
	U5 Ātras un īpaši ātras datu pārraides tīklu pieejamības nodrošināšana visā Latvijas teritorijā
RV Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana	U2 Atbalsts kultūras iestāžu, vietējo uzņēmēju un tradicionālo amatnieku darbībai, veidojot produktus un pakalpojumus uz materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma bāzes
	U3 Stimulēt zemes un citu dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un bioloģisko daudzveidību, pielietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas

U7 Atkritumu šķirošana un dalīti savākto atkritumu pārstrāde

Limbažu novada Attīstības programma atbilst šādām **Rīgas plānošanas reģiona attīstības programmas 2014. – 2020. gadam** prioritātēm un rīcības virzieniem:

Prioritātes (P)	Rīcības virzieni (RV)
P2 Kopienas un to pašpietiekamība	RV 2.1. Sociālā plānošana un sabiedrības rīcībspējas stiprināšana
	RV 2.2. Kopienas iniciatīvu un attīstītāju institūciju veicināšana
P3 Elastīga un izcila izglītība	RV 3.1. Fizisko aktivitāšu infrastruktūras attīstīšana pamata, vidējās un profesionālās izglītības iestāžu tīklā
	RV 3.2. Valsts un pašvaldību iestāžu sasaiste elastīgai profesionālajai un mūžizglītībai
P4 Globāli konkurētspējīgas nozares	RV 4.3. Kultūras un radošo industriju stiprināšana reģionā
	RV 4.4. Tūrisma attīstība un mārketinga reģiona starptautiskai atpazīstamībai
P5 Kvalitatīva satiksme un loģistika	RV 5.1. Vienoto iekšējās un ārējās sasniedzamības infrastruktūras tīklu stiprināšana
	RV 5.2.v Integrēta un funkcionāli diferencēta sabiedriskā transporta tīkla izveide
P6 Pašvaldības – attīstības virzītājas	RV 6.3. Atbalsts iniciatīvām, attīstības dalībnieku lomas pieaugumam teritoriju „horizontālā” pārvaldībā
P7 Ilgtspējīga dzīvesvide	RV 7.1. Telpiskās struktūras līdzsvara uzturēšana
	RV 7.4. Noslēgto ūdens resursu un atkritumu izmantošanas loku attīstība teritorijās
	RV 7.5. Cilvēcīga, funkcionāla un vajadzībās daudzveidīga mājokļu un publisko ārtelpu tīklu stiprināšana
	RV 7.6. Adaptācijas stratēģijas un teritoriāli diferencēti risinājumi klimatiskām pārmaiņām
P8 Vieda attīstība	RV 8.4. Vietējos resursos balstītas uzņēmējdarbības attīstības veicināšana

Sadarbības iespējas ar blakus esošiem novadiem – Alojās novadu, Salacgrīvas novadu, Saulkrastu novadu, Krimuldas novadu:

- pašvaldību autoceļu sakārtošana un uzturēšana;
- sabiedriskā transporta nodrošinājums;
- dabas resursu izmantošana;
- veselības un sociālo pakalpojumu pieejamība un dažādu speciālistu nodrošināšana;

- uzņēmējdarbības atbalsts, veidojot specializāciju un sadarbojoties pakalpojumu sniegšanā;
- izglītības specializācija un starpnovadu sadarbība tās attīstīšanai;
- kopīgi sporta un kultūras pasākumi;
- vienota tūrisma pakalpojumu un produktu izstrāde.

3. Rīcības plāns un Investīciju plāns 2017. – 2019. gadam

Rīcības plānu un Investīciju plānu skatīt pielikumos Nr. 1 un 2.

4. Pārskats par sabiedrības līdzdalību

Sabiedrības līdzdalības pasākumi attīstības programmas izstrādes procesā tika plānoti, ņemot vērā 25.08.2009. MK Noteikumus Nr. 970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”.

Lai sekmīgāk apzinātu un apkopotu sabiedrības viedokli Limbažu novada attīstības programmas 2017. – 2023. gadam izstrādē, tika veikti sekojoši pasākumi:

- Limbažu novada mājas lapā www.limbazi.lv, otrā lappusē www.limbazi24.lv, izdevumā “Limbažu novada ziņas” un teritorijas plānošanas informācijas sistēmā tika ievietots paziņojums par Limbažu novada attīstības programmas 2017. – 2023.gadam izstrādes uzsākšanu;
- Lai izstrādes procesā iesaistītu nozares speciālistus un sabiedrību, caur publikācijām mājas lapā www.limbazi.lv, izdevumā “Limbažu novada ziņas” un laikrakstā “Auseklis” iedzīvotāji tika aicināti iesaistīties kādā no 6 darba grupām (Ekonomiskās attīstības; Izglītības; Sporta; Kultūras; Veselības aprūpes un sociālo jautājumu; Telpiskās attīstības, teritorijas plānošanas un vides);
- Tika izveidotas 6 darba grupas, kurās notika regulārs darbs (tikšanās, diskusija, viedokļu apmaiņa un apkopojums):
 - Ekonomikas attīstības darba grupa 12 cilvēku sastāvā (darba grupas vadītājs – Agris Vēveris);
 - Izglītības darba grupa 16 cilvēku sastāvā (darba grupas vadītāja - Vija Jirgensone);
 - Sporta darba grupa 12 cilvēku sastāvā (darba grupas vadītājs Andis Zaļaiskalns);
 - Kultūras darba grupa 16 cilvēku sastāvā (darba grupas vadītāja – Mārīte Saulīte);
 - Veselības aprūpes un sociālo jautājumu darba grupa 10 cilvēku sastāvā (darba grupas vadītāja – Ilga Bērziņa);
 - Telpiskās attīstības, teritorijas plānošanas un vides darba grupa 10 cilvēku sastāvā (darba grupas vadītāja – Līga Viļčinska);

- No 24. februāra līdz 16. martam tika rīkota iedzīvotāju aptauja, kuras mērķis bija noskaidrot Limbažu novada iedzīvotāju viedokli par novada attīstības iespējām, problēmām un iespējamiem risinājumiem, kā arī sagatavot priekšlikumus Limbažu novada attīstības programmas izstrādei. Publikācijas ar aicinājumu iedzīvotājiem piedalīties aptaujā tika ievietotas portālā www.limbazi24.lv, izdevumā “Limbažu novada ziņa” un mājas lapā www.limbazi.lv. Afīšas ar aicinājumu iedzīvotājiem piedalīties aptaujā kā arī aptaujas anketas tika izvietotas Klientu apkalpošanas centrā Limbažu novada pašvaldības ēkā Rīgas ielā 16, Limbažos, kā arī pagastu pārvaldēs, Limbažu Galvenajā un pagastu bibliotēkās, sporta un kultūras centrā “Vidriži” un izglītības iestādēs. Anketas bija iespējams aizpildīt arī elektroniski mājas lapā www.limbazi.lv Aptaujas rezultātā tika iegūta informācija no 316 respondentiem, kas tika ņemta vērā, nosakot Limbažu novada nākotnes attīstības prioritātes, kā arī plānojot turpmākos projektus.

5. Īstenošanas un uzraudzības kārtība

Limbažu novada attīstības programma 2017.-2023. gadam ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurš izstrādāts pamatojoties uz pēctecību ar Limbažu novada attīstības programmu 2017. – 2017. gadam un ir saskaņā ar Limbažu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013. – 2030. gadam un Limbažu novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam. Programmā ir noteikta teritorijas attīstības vīzija, prioritātes un stratēģiskie mērķi, to sasniegšanai noteikti pasākumi un rīcības jeb uzdevumi 7 gadu periodam. Investīciju plāns tiek gatavots 3 gadiem, tas ir programmas stratēģiskajā daļā izvirzīto prioritāšu, to mērķu, pasākumu un rīcību īstenošanas instruments pašvaldības investīciju plānošanai.

Programmas aktualizēšana veicama reizi trijos gados, bet iespējama arī reizi gadā, veicot nākamā gada pašvaldības budžeta plānošanu. Aktualizāciju veic investīciju plānam, nemainot programmas prioritātes un stratēģiskos mērķus.

Investīciju plānā norādīto projektu īstenošanai tiek piesaistīti pašvaldības, valsts, Eiropas Savienības un citi finanšu instrumentu līdzekļi.

Finansējuma piesaisti projektu īstenošanai nodrošina Limbažu novada pašvaldības Attīstības nodaļa, speciālisti, pagastu pārvaldes, kā arī iestādes, saskaņā ar investīciju plānā norādīto un saskaņā ar ieviešanas brīdī esošo situāciju un resursu pieejamību.

Programmā ir noteikti stratēģiskā mērķa sasniedzamie kvantitatīvie un kvalitatīvie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji, kas dod iespēju izvērtēt programmas ieviešanas progresu. Programmas īstenošanas uzraudzības ziņojums tiek sagatavots un izskatīts katru gadu, pārskata ziņojums par Attīstības programmas ieviešanu tiek gatavots un izskatīts vienu reizi trīs gados.

Perioda noslēgumā, pamatojoties uz stratēģisko mērķu sasniegšanas progresu, tiek veikts situācijas novērtējums un analīze programmas stratēģiskajai daļai un gatavoti priekšlikumi Limbažu novada attīstības programmas izstrādei nākamajam periodam.